

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

O săptămână în Gruzia

de acad. P. Constantinescu-Iași

vicepreședinte al A.R.L.U.S.

Luna aceasta, poporul gruzin a sărbătorit împlinirea a 250 de ani de la înființarea primei sale tipografii. La festivitățile prilejuite de acest eveniment, strins legat de istoria relațiilor culturale gruzino-române, a participat, la invitația Prezidiului Asociației gruzine de prietenie și relații culturale cu țările străine, și o delegație de oameni de cultură din țara noastră, pe care am avut cinstea s-o conduc.

Nu stă în intenția mea de a trece în revistă, aici, strinsele legături de prietenie care au pecetluit de-a lungul veacurilor relațiile noastre cu poporul gruzin. Totuși socotesc potrivit, pentru înfrumusețarea memoriei cititorului, să amintesc câte ceva despre înființarea acestei prime tipografii gruzine.

Cronicile ne poartă în urmă, în secolul al 17-lea, în timpurile lui Vahtang al VI-lea, luminat rege și om de cultură al Gruziei. Vrînd să-și întărească dominația și prin reforme culturale, Vahtang s-a îndreptat cu gândul către Constantin Brîncoveanu, domnul Țării Românești — renumită pe atunci în întreg răsăritul pentru cultura ce prindea rădăcini tot mai adânci pe meleagurile ei — rugîndu-l să-i trimită meșteri să-i înființeze o tipografie. Se gândise regele Vahtang și la Antim Ivireanul, mitropolitul țării, gruzin prin origine, om de mare cultură și în același timp om politic, vajnic patriot și prieten de nădejde al Rusiei în lupta împotriva stăpînirii otomane. Așa se face că, în 1709 ajunge în Gruzia Mihail Ștefanovici, cel mai bun discipol al Ivireanului care, în același an tipărește și primul tom în limba gruzină, un liturghier, în a cărui prefață introduce și câteva frumoase versuri românești.

Acesta ar fi pe scurt faptul istoric, pe care oamenii de cultură ai însoșitei Gruzii, l-au aniversat, neuitînd să-i facă părtași la bucuria lor și pe urmașii vechilor prieteni care, cu frățească înțelegere, i-au sprijinit să pună temelile primei tiparnițe în Gruzia.

Pentru noi, delegația română, atenția arătată țării noastre de acest popor cu străveche cultură a constituit un prilej de plăcute și neuitate impresii.

La solemnitatea aniversară de la teatrul Rustaveli, la care au participat personalități de seamă ale Gruziei, între care acad. Gh. Džotzenidze, președintele Prezidiului sovietului suprem al Gruziei, prof. Isidor Donidze, secretar al C.C. al P.C. din Gruzia, M. I. Kuceava, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Gruziei, David Tecișvili, ministrul Culturii Gruziei, poetul Gh. Leonidze etc. au fost subliniate cu căldură tradiționalele legături prietenești care leagă cele două țări. Cu viu interes a fost ascultat referatul prezentat de delegația noastră în legătură cu împrejurările în care a avut loc faptul istoric, cu marele interes al oamenilor muncii din România față de cultura Gruziei. A doua zi, evenimentul a fost din nou sărbătorit, cu prilejul dezvelirii

unei pietre comemorative, pusă pe locul unde a fost înființată prima tipografie gruzină. Cu prilejul vizitei noastre ne-am convins că, la rîndul său, poporul Gruziei manifestă un viu interes pentru țara și poporul nostru. Cu căldură și entuziasm ne-au întreținut despre România poetul Gh. Leonidze, care a fost oaspe în două rânduri al țării noastre, arhitectul Sumbadze, ale cărui proiecte au contribuit la construirea blocurilor de locuințe din orașul Victoria, muncitorul metalurgist Luanașvili, care ne-a vizitat țara cu prilejul unui schimb de experiență, prof. Kveselava. Numele poetului Mihail Beniuc, al lui Victor Kernbach, traducător în limba română al poemului lui Rustaveli „Vi-leazul în piele de tigru”, se aflau pe buzele tuturor, alături de acela al aceluiași și mereu aceluiași prim promotor în Gruzia al culturii românești, Mihail Ștefanovici, căruia, poporul gruzin îi poartă veșnică amintire.

Cu prilejul vizitei întreprinsă în Gruzia de delegația noastră a fost constituită, la 14 octombrie, filiala gruzină a Asociației de prietenie sovieto-română. Au vorbit cu acest prilej, folosind aceleași cuvinte calde de prietenie despre țara și poporul nostru Vahtang Kocioradze, președintele Prezidiului Asociației gruzine de prietenie și relații culturale cu țările străine și V. Beridze, directorul Institutului gruzin de istorie și artă, după care s-a ales comitetul de conducere al filialei, format din cunoscutul istoric acad. Aminarașvili, Kavtaradze, fost ambasador în România, arhitectul Sumbadze ș.a. Apoi, la 17 octombrie, în orașul metalurgistilor, Rustavi, a avut loc constituirea primei secții a filialei.

Vor rămîne adinec săpate în amintirea noastră splendorile acestei țări veșnic însoțite, inimile fierbinți, aiudoma soarelui pururi strălucitor, ale locuitorilor ei, ospitalitatea, nemăintîlnita ospitalitate cu care ne-au înconjurat prețutindeni, pe unde ne-au purtat pașii pe pămîntul Gruziei. Ne vom reaminti cu plăcere și de profesoara Fanny Djudjihașvili care, la Institutul de limbi străine din Tbilisi se străduiește să dea țării prima promoție de cunoscători ai limbii române. Nu vom uita nici pitorescul oraș Telavi, de la poalele Caucazului, în preajma căruia am gustat din vestitul vin Tinandali, la fel de generos ca și inima poporului care-l stăpînește. Nu vom uita vestigiile multimilenareii culturii a harnicului și talentatului popor gruzin, care a dat omenirii poezii de talia unui Rustaveli sau Ceavceavadze.

O țară minunată, un popor îndrăgostit de cultură și pace, aceasta e Gruzia sovietică. Temeinicile legături de prietenie stabilite acum ne-o vor face nouă, rominilor și mai cunoscută, mai îndrăgită, căci între popoarele noastre, unite prin comunitatea de țeluri și idealuri, există astăzi legături mai puternice ca oricînd.

Pregătiri pentru Congresul A. R. L. U. S.

Consiliul General A.R.L.U.S. a hotărît convocarea celui de-al V-lea Congres A.R.L.U.S.

Congresul va avea loc în București, în zilele de 31 octombrie — 1 noiembrie a.c.

În întîmpinarea Congresului au loc adunări regionale în cadrul cărora se aleg noile consilii A.R.L.U.S., precum și delegații la Congres.

Anul XV

23 OCTOMBRIE 1959

12 PAGINI, 1 LEU

42
(762)

Tamara Cernova în rolul Ninei din „Mascarada” de Lermontov

(Citiți în pag. 5 Arta „Mossovietului”)

In acest număr:

Cum se măsoară timpul

de Radu Țulescu
(pag. 3-a)

Turneul continuă...

de Iuri Zavadski
(pag. 5-a)

Capitală mondială

de Nico'ae Deleanu
(pag. 6-7)

Arma poeziei

Acum citeva zile, in „Krasnaia Zvezda”, organul central al Ministerului Apărării al U.R.S.S., am putut citi un pasionant elogiu al poeziei. Era vorba de un articol care se numea „Să nu înțelegem poezia”, semnat de filozoful V. Skaterskiy, bine cunoscut și în țara noastră.

Autorul explica cititorilor ziarului „Krasnaia Zvezda” cum în lupta pentru făurirea omului nou poezia poate fi o armă cu bătaie foarte sigură.

„Setea de poezie a omului e necuprinsă. Prin capacitatea ei de a exprima simțămintele, de a cânta frumusețea vieții, măreția vremii noastre, poezia se află mai presus decât celelalte genuri de artă.

Intruchipată de Maiakovski și Tihonov, Bagrički și Tvardovski, Asev și Svetlov, de o întreagă pleiadă de artiști crescuți și educați de Revoluție și de regimul nostru, poezia sovietică și-a spus un cuvânt înnoitor în dezvoltarea culturii mondiale. Influența exercitată de poezia noastră asupra omului sovietic, asupra formării concepției revoluționare despre lume a oamenilor progresiști din toată lumea este extrem de mare. Un înalt nivel ideologic, patosul revoluționar, totala contopire a intereselor personale cu acelea ale colectivității au adus poeziei sovietice dragostea și aprecierea poporului...

Așa cum arăta Maiakovski, poezia începe acolo unde există „tendință”. Cu alte cuvinte, poetul nu scrie numai când are un subiect ci când are ce să spună despre un anume lucru, când și-a format o concepție personală, părerea lui despre evenimentele pe care dorește să le înfățișeze oamenilor. Sint cerințe valabile pentru orice ramură de artă, dar pentru poet ele sint mai cu seamă importante, dat fiind că poezia, mai mult decât orice altă artă, oglindește faptele sociale prin atitudinea personală a poetului față de ele. Iar gândurile și simțămintele poetului îi pot interesa pe oameni numai cînd sint profunde, cînd au o semnificație și un interes general.

De ce au avut și au răsunit atât de puternic în inimile ostașilor și ale tuturor oamenilor sovietici poeziile lui Tvardovski, Simonov, Surkov, Gurdzen-

ko, închinale Marelui Război pentru Apărarea Patriei? Pentru că „tema războiului” a fost prezentată în aceste opere plină de semnificații, de omenesc. Poeții au trăit ceea ce au descris în aceste opere. Dar asta încă nu-i de ajuns. În versurile închinale înfăptuirilor războiului, faptelor vitejești săvîșite de eroi de pe front și din spatele frontului, cititorul a găsit o gândire profundă, reflecții ale poezilor despre destinul poporului, despre destinul fiecărui om în parte.

Poezia este o artă care îmbină organic gîndul, imaginea și cuvîntul. Frumusețea limbii, preciziunea ei, imaginile, muzicalitatea lor fac ca poezia să se ridice la o mare înălțime artistică. Limbajul poetic ne educă gustul, ne face să sesizăm frumosul.

Realism socialist și neorealism

Sub același titlu a apărut în „Literaturnaia gazeta” un interesant articol semnat de K. Zelinski și G. Breitburd. „În multe țări, nu numai în țările socialiste ci și în cele capitaliste — arată autorii articolului — în centrul discuțiilor din cîmpul literar, se află problema realismului și aceea a romanului ca gen literar. De ce? Pentru că acuitatea problemelor sociale face ca arta să nu se poată dezvolta într-o direcție abstractă sau ingust romantică. Într-o formă sau alta ea trebuie să răspundă la comandamentele vremii noastre.”

Și într-adevăr, care melodă artistică poate exprima cel mai bine actualitatea? Nu încapă nici o îndoială că realismul, arta realistă. De aceea, problemele realismului și în special ale realismului socialist, sint dezbătute astăzi pe scară largă în U.R.S.S., China, Anglia, Franța, Italia, Cehoslovacia, Polonia, Iugoslavia și în multe alte țări.

„În Italia, — amintesc cei doi autori — se desfășoară de citiva ani o polemică în jurul neorealismului... După cum se știe, noțiunea de „neorealism” a apărut după cel de-al doilea război mondial și a fost aplicată operelor unor remarcabili cineaști italieni care au creat capodopere ale cinematografului realiste mondiale ca „Roma — oraș deschis”, „Hoții de biciclete”, „Roma, orele 11”, „De doi bani speranță” etc. Pe ce s-au întemeiat aceste opere? Mai întii și întii, pe ideea unei contradicții profunde între viața omului simplu, mărunț și viața statului, a inexorabilului sistem capitalist în care omul mărunț se simte singur și fără apărare. Această idee

Intr-o expoziție de pictură...

— Aici pot fi văzuți, în sfîrșit, și contemporanii!

desen de B. Savkov

aduce aminte oarecum de ideea lui Chaplin... dar dacă o cercetăm mai de aproape trebuie să spunem că drumul spre izvoarele ei ne duce mai departe, pînă la Gogol al nostru...”

O a doua caracteristică, care decurge din cea dintîi este umanismul cinematografic italian, profundul ei lirism, lipsa oricăror accente declamatorii și retorice... În această ordine de idei corifeii neorealismului italian, așa cum chiar ei au declarat, au învățat din marile modele ale cinematografului sovietic.

Trebuie făcută totuși o demarcație între neorealismul cinematografic și cel literar. Ceea ce în Italia poartă numele de literatură neorealistă este un fenomen de alt ordin. E adevărat că și această literatură a însemnat o reacție împotriva fascismului. Cei mai mulți scriitori, care între 1945 și 1950, au fost socotiți drept scriitori neorealiști, erau aproape de ideile politice și de partidele progresiste. Dar critica de dreapta s-a cam pripit, hotezînd literatura lor drept literatură „filocomunistă”.

Subliniind deosebiriile dintre neorealism și realismul socialist, autorii articolului remarcă că „neorealismul este o artă care nu se orientează spre vaste generalizări istorice și spre forme literare ample pe plan epic (ca romanul), caracteristice literaturii noastre sovietice și cerute, după părerea noastră, de înșăși amploarea evenimentelor istorice...”

În această renunțare la roman, constau, după părerea lui Zelinski și Breitburd, și slăbiciunile ideologice fundamentale ale neorealismului. Neorealismul se caracterizează prin lipsa lui de perspectivă, perspectivă care poate fi oferită din belșug de vremea noastră. Un cunoscut poet și romancier italian a pretins chiar că optimismul literaturii sovietice nu se potrivește scriitorilor italieni dat fiind că în realitatea vest-europeană există oține surse de bucurie.

Se înțelege, lucrul e adevărat, dar „perspectivismul”, adică priceperea de a vedea în ceea ce se întîmplă astăzi embrionul zilei de mâine, cu alte cuvinte o importanță trăsătură a artei realismului socialist — acest „perspectivism” există chiar în viața reală. Această particularitate a dialecticii istorice și această trăsătură a unei arte noi, constituie împreună cu spiritul de partid o parte integrantă a realismului socialist.

L. Seifertis:

Ilustrație la Joietouanele lui D. Zaslavski

Semnele timpului

Se caută...

Nu trebuie să fii specialist în economie politică pentru ca să cunoști relația care există între cerere și ofertă. Dacă cererea întrece oferta e limpede ca bună ziua că produsul solicitat se află pe piață într-o cantitate mai mică decît ar impune-o posibilitatea de absorbție a acesteia.

Așa dar, zilele trecute am putut să citim într-un ziar sovietic că un colhoz caută... Dacă a publicat anunțul în ziar înseamnă — nu-i așa? — că n-a găsit prin propriile puteri ceea ce caută. A cercetat desigur prin împrejurimi, a dat sfoară și prin vecini și cînd oamenii au văzut și au văzut că nu pot cu nici un chip afla ceea ce aveau nevoie, unuia din ei trebuie să-i fi trecut deodată prin minte ideea: — Ce-ar fi să dăm un anunț la ziar? Poate avem mai mult noroc!

Și au dat... Și au arătat, în acest anunț precum că colhozul „Sovetskaia Rossia” din regiunea Stalingrad caută profesori de acordeon, de vioară și de pian. Cîte unul de fiecare din aceste instrumente! Pentru că oamenii vor muzicieni cu pregătire serioasă și nu niște cîrpași care ar prelinde că se pricepe la fel de bine la pian, vioară și acordeon.

Mai ales că au și de unde. Căci ce mare cheltuielă poate fi, la toată urma, pentru un colhoz ca „Sovetskaia Rossia” trei profesori de muzică. Un colhoz care anul trecut a avut un venit net de circa 9 milioane de ruble. Cîtră care mărturisește din capul locului că e vorba de o mare exploatare agricolă, care a dobîndit succese de seamă. Și, bineînțeles, nu se gîndește de loc să se multumească cu cele înfăptuite pînă acum!

Dar în clipa de față, cînd treburile cu recolta din vara asta s-au cam lămurit, cînd e vădit că colhozul „Sovetskaia Rossia” a ieșit iar bine la socoteală, gospodarij au început să se ocupe mai pe indelete și cu celelalte treburi înscrise în planul lor de bătaie. Și au pornit să grăbească, de pildă, construcția clubului. În așa fel ca pînă cînd vremea s-o răci de-a binelea, clădirea clubului să fie complet terminată și amenajată cu toate cele de cuviință.

Pînă aici toate sint deci în cea mai perfectă regulă. Numai că vrednicii locuitori ai colhozului au și un ot... Un ot pe care nu-l pot împlini. Vor, anume, să deschidă și o școală de muzică pentru copiii lor. Și nu găsesc profesori: de acordeon, de vioară și de pian. Pentru că profesorii de pian, de vioară și de acordeon — ca și toți ceilalți profesori — sint la mare preț în Uniunea Sovietelor.

Drept care s-au gîndit să dea un anunț la ziar. Se caută...

D. H.

găsit

VERO nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10.

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni 20 lei; pe un an 40 lei.

Pregătindu-ne pentru zborul în cosmos, cilim că umire afirmațiile oamenilor de știință: în adâncurile universului timpul se scurge altfel decât pe Pământ, o zi petrecută pe o planetă îndepărtată puțin să echivaleze cu luni sau chiar cu ani de viață pămîntească... Desigur, puțin cunoscători într-ale fizicii, neobișnuți încă cu dimensiunile și fenomenele cosmice, ne vine greu să urmărim cu gândul curgerea timpului în lumi încă necunoscute. Dar trăind pe planeta noastră, martori ai clocoțitoarelor evenimente care îi schimbă înfașurarea, obișnuți cu dimensiunile și fenomenele socialismului, nu ne e de loc greu să înțelegem: oamenii sovietici au și început să dea lumii dovezi palpabile despre felul în care poate fi modificată curgerea vremii pe Pământ...

...Strungarul Ivanov nu lucrează deocamdată pe vreo stațiune cosmică, ci într-o uzină din Moscova. Pînă de curînd, mergînd dimineața la muncă el făcea socoteala pieselor pe care le va face în 8 ore,

Cum se măsoară timpul

Nu e mult decînd el face socoteala pieselor pe care le dă în 7 ore. Și nu mai e mult pînă cînd strungarul va face socoteala pieselor pe care le va lucra în 3—4 ore... Lui Ivanov îi rămîneau după muncă, 16 ore libere. Acum îi rămîn 17 ore, iar mîine îi vor rămîne 20—21 ore. E o cu totul altă socoteală a timpului...

Acum, în preajma celei de-a 42-a aniversări a Marii Revoluții din Octombrie, odată cu știrile primite din cosmos despre evoluția celei de-a treia rachete cosmice sovietice, am citit cu emoție și știri de pe Pământ:

— La Moscova a fost publicat proiectul noii legislații a muncii în Uniunea Sovietică care garantează cîte 7 ore de lucru zilnic oricărui om apt de muncă;

— Vorbînd la Bratsk pe șantierul celei mai mari hidrocentrale din lume, N. S. Hrușciiov a anunțat că lucrurile nu se vor opri aici — se prevede în viitor scurtarea zilei de muncă la 3—4 ore; fără scăderea productivității muncii ci, dimpotrivă, cu creșterea ei; fără micșorarea sumei de bani încasată la salarii, ci dimpotrivă, cu sporirea acestei sume...

Malthusianistii trag de păr concluziile ultimelor cerceri ale științei și tehnicii pentru a cînta omenirii prohodul: oamenii se înmulțesc prea repede, ei trebuie să se zbată din ce în ce mai mult pentru o bucată de piine. Ziua lor de muncă devine din ce în ce mai lungă. Dar bocetele îi lasă rece pe constructorii comunismului. Ei dau timpului un conținut nou și zărele publică planurile lor: în 1959 se fabrică în U.R.S.S. cam 1.000 de frigiere pe zi — iar în 1961 se vor fabrica zilnic 2.200 de frigiere; anul acesta ies din fabricile sovietice aproximativ 3.000 de televizoare pe zi, în 1961 fabricile vor lîra zilnic cîte 6.000; acum se produc în Uniunea Sovietică 1.300 de mașini de spălat pe zi, iar peste numai 2 ani producția zilnică va crește la 3.500. Intre timp, ziua de muncă a oamenilor sovietici va fi mai mică și se ivesc probleme noi. Ei sînt ocupați să clădească mai multe teatre și cinematografe (o oră de muncă mai puțin în fiecare zi, înseamnă cel puțin 2 spectacole de teatru sau 4 spectacole de cinematograf pe săptămîină), creează condiții pentru mărirea tirajelor în tipografia (fiecare oră de muncă mai puțin înseamnă cel puțin 30—40 de pagini citite în fiecare zi) cumpără tot mai multe instrumente muzicale și caută instructori artistici pentru cluburi. Mulți oameni au și trecut la săptămîna de muncă „cu două duminici”, iar alții se pregătesc s-o facă. Se asigură o nouă curgere timpului, un ritm nou vieții omului...

Există firește, nu în lumi îndepărtate — ci chiar pe Pământul nostru locuri în care timpul se scurge greu, învăluindu-l pe om ca într-o ceață, lipsindu-l de perspectivă, îmbătrînindu-l înainte de vreme. Pentru acești oameni, ziua e lungă, îngrozitor de lungă. Sute de mii de oțelari americani fac grevă: e lungă ziua cînd știu că la capătul ei găsești acasă o familie care a cheltuit de mult dolarii cîștigați săptămîna trecută. Zeci de mii de mineri vest-germani demonstrează pe străzile Bonn-ului: din pricina crizei, minele s-au închis și ziua e insuportabil de lungă cînd n-ai de lucru, cînd nu știi ce să faci cu minile obișnuite să muncească. Metalurgiștii din Nançes încetează lucrul și se adună în piața publică: ce greu trece vremea cînd viața ti-e mereu hîrțuită de lipsuri...

Oamenii nu pricep poate întotdeauna legătura dintre spațiu și timp, dar ei au învățat să facă legătură între timp și viața lor cotidiană. În cele 15 țări care fac parte din Pactul Atlanticului de Nord, timpul este cu adevărat bani: aici se cheltuiesc, în fiecare zi pentru înarmare 7.000 miliarde de franci! O asemenea zi e lungă, chinuitor de lungă... Toți simt că așa nu se mai poate.

Omenirea privește cu nădejde spre oamenii sovietici. Ei exprimă aspirațiile oamenilor cînd spun: a venit timpul să reducem ziua de muncă și să împărțim mai mult din bucuriile artei, științei, literaturii; a sosit timpul ca oamenii să nu se mai războiască între ei și să se bucure mai mult de binefacerile progresului, liniștii, păcii. Timpul folosit pentru asurzitoare exerciții de tragere să fie folosit pentru scrierea marilor simfonii ale vremii noastre. Timpul în care curge sudoarea pe cîmpurile de construcție să fie folosit pentru fertilizarea deșerturilor. Timpul irosit pentru fabricarea bombelor atomice distrugătoare să fie folosit pentru creație, pentru construcție.

Dacă toți ar urma chemarea oamenilor sovietici, s-ar putea da un sens nou timpului.

Radu Țiulescu

După călătoria lui N. S. Hrușciiov în S. U. A.

În cursul vizitei lui N. S. Hrușciiov în Statele Unite s-a afirmat nu o dată că implicațiile ulterioare ale evenimentului vor fi de o covârșitoare importanță pentru starea de spirit a opiniei publice de pretutindeni și pentru evoluția situației internaționale.

Poporul sovietic, apreciînd de la început semnificația deosebită a vizitei, continuă să-și manifeste aprobarea față de țelurile pentru care a militat cu atîta hotărîre președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. În aceste zile, colectivele întreprinderilor, colhozurilor și sovhozurilor discutate cu însuflețire rezultatele vizitei.

În toate țările lumii, oamenii simpli continuă să-și exprime atașamentul față de ideea coexistenței pașnice. Propunerea de dezarmare generală și totală făcută de N. S. Hrușciiov de la tribuna Organizației Națiunilor Unite continuă să se afle în centrul atenției. La O.N.U.

ea a fost inclusă ca prim punct pe ordinea de zi și este acum larg dezbătută de către reprezentanții țărilor membre ale O.N.U.-lui. Publicistul american Scott Nearing a făcut următoarea constatare, în urmă cu cîteva zile: „Adevărul are o singură față: criticii americani ai lui Hrușciiov care-și dau asentimentul pentru „inarmările dirijate”, nu pot fi propuși candidați la premiul Nobel pentru pace. Dar dacă ar fi să se acorde asemenea premiu persoanei care, în cursul anului 1959 i-a determinat pe oameni să vorbească și să gîndească în primul rînd la pace, atunci Hrușciiov ar fi cel mai indicat; candidatura sa n-ar trebui să fie pusă la vot”.

Afirmația lui Nearing exprimă părerea ce s-au cristalizat în întreaga lume față de semnificația istoricului voiaj al președintelui Consiliului de Miniștri al Uniunii Sovietice.

I. R.

La 16 octombrie, N. S. Hrușciiov a primit la Kremlin o delegație de colhoznice și lucrătoare din sovhozurile regiunii Riazan

În clișeu: N. S. Hrușciiov întreținîndu-se cu Raia Kușînova, elevă în clasa 11-a a unei școli din Riazan.

PLECIND DE LA BHILAI

Într-un interesant volum cu caracter memorialistic, apărut sub titlul „Ideile, popoarele și pacea”, Chester Bowles, fostul ambasador al Statelor Unite în India relatează un fapt cit se poate de caracteristic pentru miopia multora din oficialitățile americane în raport cu realitățile și posibilitățile sovietice. În aprilie 1955, îndeplinindu-și una din sarcinile sale obișnuite, reprezentantul diplomatic al S.U.A. la New Delhi trimite o telegramă Departamentului de Stat, înștiințîndu-și superiorii din Washington că Uniunea Sovietică s-a oferit să finanțeze și să construiască în India un mare combinat siderurgic. Telegrama lui Bowles a stîrnit la Washington... un hohot de ris. Factorii de răspundere din Departamentul de Stat s-au amuzat pe socoteala „naivității” ambasadorului. „Știrea pe care am trimis-o din India — notează Chester Bowles în cartea sa — a fost primită cu ironie, pretinzîndu-se că un astfel de ajutor ar depăși cu mult posibilitățile economice ale Rusiei”.

Pentru ca proverbul „Cine ride la urmă, ride mai bine” să-și verifice încă o dată universalitatea, n-a fost nevoie, în cazul de față, decît de vreo patru ani. La 4 februarie 1959 a intrat în funcțiune, la Bhilai, primul furnal al Combinatului siderurgic construit în India după planurile, cu specialiștii și cu ajutorul tehnic și financiar al Uniunii Sovietice. La 12 octombrie 1959 a dat prima șarjă de oțel și cel dintîi cuplor Martin al uzinelor din Bhilai și totodată unul dintre cele mai mari din Asia. În aceste 8 luni, noua întreprindere siderurgică a și livrat 230.000 tone de fontă. Iar de la cele 500 tone de oțel, cît s-au produs în prima zi de funcționare a oțelăriei, India speră să ajungă la 15 milioane de tone anual, la sfîrșitul celui de al treilea plan cincinal (1965).

— În această clipă — a spus, cu firească emoție, directorul uzinelor din Bhilai, — mă gîndesc fără să vreau la spurticii și rachetele sovietice. Precum ele deschid era nouă a călătoriilor interplanetare, tot așa acest cuplor Martin deschide orizonturi noi metalurgiei noastre.

Preșa indiană a salutat cu satisfacție și bucurie evenimentul. Într-un articol de fond, ziarul „Hindustan” scrie: „Prima șarjă de oțel a uzinei siderurgice din Bhilai este un eveniment deosebit, rezultat al muncii pline de abnegație a inginerilor și muncitorilor sovietici și indieni”. Iar ziarul „Uar Bharat Times” subliniază că această construcție de uriașă însemnată economică este o mărturie a colaborării rodnice între două țări cu sisteme politice diferite.

Citînd telegramele de presă din

New Delhi, celor care acum patru ani zimeau de comunicarea lui Bowles, trebuie să le fi înghețat acum zîmbetul pe buze.

Ajutorul economic și tehnic acordat de U.R.S.S. Indiei nu se mărginește numai la construirea uzinelor din Bhilai. Tot cu participarea specialiștilor sovietici se vor înălța în anii următori un mare combinat pentru construcția de mașini grele, o uzină producătoare de utilaj mic, o uzină de lentile optice, un combinat de medicamente și alte întreprinderi industriale. Proiectele elaborate de specialiștii sovietici au fost aprobate zilele trecute de grupul de experți desemnați de guvernul indian.

Ce va însemna ajutorul economic sovietic pentru India nu e greu de apreciat dacă ne amintim starea de cumplită înapoiere în care se găsea abia cu doisprezece ani în urmă, în momentul scuturării iuului colonial, țara în care trăiește aproape o șesime a populației globului. Deși una dintre cele mai bogate țări din lume (rezervele de huiță sînt evaluate la 40 miliarde tone, cele de minereu de fier la 20 miliarde tone, iar potențialul hidroenergetic la 40.000.000 kW) India dădea în 1948 mai puțin de 1 la sută din producția industrială mondială, iar producția de energie electrică pe cap de locuitor era de o sută de ori mai mică decît în Anglia. Astăzi, India a ajuns să producă 45 milioane tone de cărbune, 5 milioane tone de minereu de fier, 11 miliarde kWh de energie electrică și 1,7 milioane tone de oțel.

Alături de Uniunea Sovietică, în acțiunea de ajutorare economică și tehnică a Indiei participă și alte țări socialiste, printre care Cehoslovacia și R. D. Germană, iar de cîțva timp și țara noastră, a cărei contribuție la dezvoltarea industriei petrolifere indiene este remarcabilă.

Relațiile de colaborare economică statornicite de U.R.S.S. și de celelalte țări socialiste cu India sînt tîlpice. Ajutorul economic socialist este acordat țărilor slab dezvoltate în condiții extrem de avantajoase pentru ele și fără a fi însoțit de nici un fel de condiții politice.

Indonezia — o altă pildă — primește din partea Uniunii Sovietice un credit în valoare de 117.500.000 dolari pe termen de 12 ani, cu o dobîndă de 2,5 la sută anual. Din această sumă, aproximativ o sută de milioane de dolari va fi cheltuit pentru construirea, cu ajutor sovietic, a 2 uzine siderurgice, fiecare cu o capacitate de 50.000 tone oțel anual și a altor întreprinderi industriale, a 2 mari gospodării agricole model, specializate în cultura orezului. Tot din această sumă se va construi și o au-

tostradă modernă de 662 km (trecînd prin junglă, munți și mlaștini), care va lega sudul insulei Kalimantan (a doua ca mărime din Indonezia) cu centrul ei, unde se prevede o mare dezvoltare agricolă și industrială. Organizațiile sovietice vor acorda și ajutorul necesar în pregătirea specialiștilor indonezieni pentru toate întreprinderile ce se vor construi cu sprijinul U.R.S.S.

Am mai putea aminti despre noile credite acordate numai anul acesta, în aceleași condiții avantajoase și ajutorul tehnic pus la dispoziția Afganistanului, Irakului, Etiopiei, Guineei și altor țări.

După cum se știe planul septenal deschide, din acest punct de vedere, noi perspective de largire a ajutorului economic sovietic, pentru țările slab dezvoltate.

Fidelă politicii sale de promovare a coexistenței pașnice Uniunea Sovietică, a manifestat din totdeauna dorința de a antrena și alte țări dezvoltate în acțiunea de ajutorare a celor rămase în stare de înapoiere economică. Atît în comitetele de resort, cît și în Adunarea Generală a O.N.U., reprezentanții sovietici au stăruit nu o dată pentru crearea sub egida O.N.U.-ului a unui fond internațional de finanțare a economiei țărilor slab dezvoltate.

Cea mai recentă contribuție la rezolvarea unei probleme socotită ca fiind de primă urgență pe agenda actualității internaționale, este ideea sugerată prin noul plan sovietic de dezarmare generală și totală. În cazul adoptării planului prezentat de N. S. Hrușciiov la deschiderea actualii sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. se vor crea condiții favorabile pentru ajutorarea tuturor statelor cu o economie slab dezvoltată. O parte din mijloacele financiare eliberate în urma lichidării producției de armament ar putea servi admirabil nobilei scop al ridicării țărilor slab dezvoltate. După un calcul aproximativ, dacă s-ar pune capăt cursei înarmărilor și s-ar reduce numai cu 50 la sută cheltuielile militare ale țărilor N.A.T.O., jumătate din suma respectivă ar putea fi pusă la dispoziția țărilor slab dezvoltate sub formă de credite și ajutor tehnic. Acest ajutor s-ar cifra la nu mai puțin de 20 miliarde dolari!

Oferînd și această sugestie Uniunea Sovietică dă încă o pildă de cum înțelege să traducă în practică politica de coexistență pașnică în avantajul tuturor popoarelor.

M. Mihail

Vitrina

Poemul lui Nekrasov

Început după reforma din 1861, poemul „Cui i-e bine-n Rusia” este volumul unei trude literare ce l-a costat pe Nekrasov aproape zece ani. Realist, atît din punctul de vedere al concepției cit și al metodei de plămăuire artistică, el desfășoară înaintea cititorilor un vast tablou al vieții țărănimii ruse din a doua jumătate a secolului trecut, relevînd totodată o paletă bogată și înfinit variată de nuanțe și tonalități, cuprinsă între lirismul cel mai suav și sarcasmul biciuitor, între gravitatea momentului tragic și acordul sprintar al notației vesele sau ironiei duioase și inaduitoare.

Nota dominantă a poemului o constituie, însă, culoarea satirică ce se dovedește, dintre toate mijloacele folosite de poet, cel mai eficace pentru punerea în lumină a adevărului, relativ la rînduiele pe care Nekrasov le condamnă. Se știe că reforma din 1861 a fost o parodie a ceea ce ar fi trebuit să fie. Realizată tocmai de cei în care de fapt urma să lovească, nobilii mari moșieri, această reformă, avînd drept principală prevedere desființarea șerbiei, a atras după sine o și mai cruntă exploatare a maselor țărănești.

În asemenea împrejurări, „Cui i-e bine-n Rusia”, titlul poemului lui Nekrasov, raportat la conținut, sună ca o amară ironie aflată la confinanța dintre comic și tragic. Arta poetică de valoare universală a lui Nekrasov are darul de a fi în stare să sublinieze tragismul realității sociale pe care o reflectă printr-o aparentă diminuare a impresiei de gravitate și durere ce i se impune, reducînd-o la proporțiile satiricului. Risul lui însă nu este acela al omului care „face haz de necaz” ca să înlăture din conștiință obsesia primejdiei ce-l amenință, dobîndind în acest mod o fictivă eliberare de povară. Dimpotrivă, Nekrasov împlinînd realitățile pieptiș și dacă-și îngăduie să ia în rîs stări de lucruri ce i se impun cu gravitate, o face numai pentru că își dă seama de subrezența lor istorică, de slăbiciunea lor în ultima instanță. Umorul său este robust, tonic, de cea mai autentică proveniență populară.

Este umorul unor oameni ca Saveli, minunata figură de țaran răsărit, care vorbind despre vitejia iobagului rus, remarcă cu înțelepciune:

„...Ori tu, Matriona, nu crezi
Că mujicul e viteaz

N. A. Nekrasov: *Opere alese, vol. III, „Cui i-e bine-n Rusia”, E.S.P.L.A.—Cartea Rusă, 1959.*

Chiar la oaste dacă nu-i
Chiar de nu i-o fi scris lui
Să moară în bătălii?
Da viteaz tot e, să știi!...
Se-ndoaie, da' nu se frînge
Nu se frînge, nici nu pică...
Și-asta nu-i viteaz, adică?...”

Pretextul care leagă diferitele momente definitorii ale realității sociale descrise îl constituie aventura celor șapte mujici, ce s-au trezit aproape fără să-și dea seama, într-o aprigă dispută în jurul problemei: cine este fericit în Rusia? Aerul oarecum detașat cu care ei își pun această întrebare, de o natură mai mult teoretică cheamă, desigur, un zîmbet amuzat. Dar dincolo de o asemenea primă reacție, întrezărim apă-sătoarea tristețe.

Neputînd să ajungă la o înțelegere, cei șapte mujici pornesc în lumea largă să-l caute pe omul ce se socotește fericit în Rusia. Facem astfel cunoștință cu medii, personaje și drame individuale diferite, descrise în spiritul poeziei populare, apropiate ca factură literară de snoavele lui Anton Pan din *Povestea vorbii*, dar cu o virulență critică mult mai accentuată. În fond avem de a face cu un fel de anchetă socială cu scopul de a lumina trăsăturile caracteristice, condițiile de viață și țelurile unora dintre categoriile sociale mai importante ale Rusiei țariste.

În același timp, răspunsurile la întrebarea „Cui i-e liber și fericit traiul în Rusia?” conțin amănuntul deosebit de caracteristic că ori de câte ori ele aparțin oamenilor din popor, apare pentru cel întreat, în ciuda marilor nedreptăți și suferinți pe care le îndură, cite un motiv care să-l facă fericit, chiar dacă acest motiv nu-i decît nădejdea în dreptate. În timp ce popa, negustorul, moșierul, cu tot huzurul lor, se socotesc nefericiți pentru că nu mai sînt atît de liberi ca înainte cînd viața iobagului se afla pe de-a întregul în mîinile lor și nu trebuiau să dea nimănui pentru ea nici un fel de socoteală. Teama de ura poporului îi face nefericiți.

În chipul acesta, poemul lui Nekrasov scoate cu prisosință în evidență criza revoluționară ce se cocea în Rusia și care se manifesta prin aceea că cei asupriți simțeau că nu mai pot trăi ca înainte iar asupritorii începuseră să dobindească conștiința că nu mai pot guverna ca înainte.

Poemul „Cui i-e bine-n Rusia” apare astfel ca o prevestire a furtunoaselor zile ale revoluției din 1905 și apoi ale celei socialiste din Octombrie 1917.

V. Moglescu

Dacă „Pămînt desțelenit” al lui Șolohov este romanul mării cotituri din istoria satului sovietic și anume trecerea la socializarea agriculturii, cartea lui Mihail Stelmah este un poem eroic în proză al satului ucrainean în momentul de grea cumpănă care face să coincidă sfîrșitul războiului civil cu împroprietărirea țăranilor.

„Poem eroic” sau „poem romantic în proză”, așa cum critica sovietică a denumit cartea lui Stelmah, ea este totuși un roman de vaste proporții menit să întreprindă împreună cu „Marea familie” o vastă frescă a sferului de viață care s-a scurs de la lichidarea războiului civil pînă la sfîrșitul celui de al doilea război mondial. Proza lui Stelmah se distinge prin intensitatea ei lirică. Autorul cărții pare să participe îndeaproape la destinele eroilor săi; îi urmărește cu emoție în durerile și suferințele ca și în victoriile sau bucuriile lor. Dealtmînter, în clocotul revoluționar, care a cuprins satul ucrainean, nici un element nu rămîne indiferent. Natura însăși însoțește lupta omului cu cîntec de jale sau de revoltă, fie stimulent fantezia copilăriei, fie posomorînd sau înșenînînd fruntea omului matur.

Adunarea sărăcimii din satele Podoliei a hotărît împărțirea pămînturilor chiaburilor după confiscarea moșilor boieresti. Dar traducerea în fapt a decretului guvernului sovietic se îndeplinește în condiții extrem de grele. La Kamenet-Podolski se mai află încă reședința „atamanului” Pelliura, care tot mai nădăjduiește în minunile intervenției străine sau ale unei contrarevoluții posibile. Aventurierul Pelliura și „ministrii” săi, generalii săi laudăroși și incapabili sînt arătați în tot grotescul și ridicolul lor de un maestru al portretului care știe să folosească în egală măsură ironia necruță-

M. Stelmah: *Prețul singelui*. E. S. P. L. A.—Cartea Rusă.

toare dar și invectiva lirică. Deși conducătorii sînt în derută iar soțnicii lor în plină destrămare, totuși celele de bandiți continuă să terorizeze satele Podoliei. Chiaburimea deposedată, în furia ei orbă, își caută în bandiți aliații ei firești. Oamenii ca Safron Variuk, Sozonenko, Sicikar, vicleni și cruzi, nu văd mîntuirea pămîntului lor pierdut decît în

ROMANTISMUL ÎN PROZĂ...

crimă. „Așa începe sau se termină marea bogăție”, îi spune sentențios comunistul Miroșnicenko chiaburului Suprun Fesiuk. Și astfel cad, loviți de gloanțele chiaburilor sau ale bandiților, aliații lor, nu numai luptătorii ca Vasil Pidpigrora sau Timofi Goretvit ci și copiii nevinovați ai lui Miroșnicenko, precocă gospodină Nasteșka și încîntătorul ei frățior Levko. Scena uciderii copiilor ne face să ne cutremurăm de dezgust și de groază. Efectul urmărit este cu atît mai puternic cu cît scriitorul a știut să facă din Levko unul din chipurile cele mai atrăgătoare ale cărții. Felul cum copilul își imaginează primăvara este un adevărat poem în proză.

După cum tot un poem în proză, elegiac și solemn, este închinat mamei, umilei țărănci Dokia, în viața căreia se ogîndesc suferințele de veacuri ale dezmoșteniților soartei:

„În foșnetul trist al frunzelor de toamnă, mormîntul mamei îi trece pe din namtea ochilor, printre alte mormînte, ca o luntre leganată de valuri: de-a-supra lui, spalat de rouă, se pleacă un calin ca o năframă roșie. Asemeniua unor lacrimi încă neplînsse, an de an picură rouă de pe ciorchinii grei de la căpătîul țărăncii uitate, care în suferință s-a născut, în suferință a dat viață fiicei sale, și tot în suferință s-a stîns pe asupra miriște străină. Dar acolo unde picură stropii trandafirilor și tulburii de pe călin, iarba crește mai deasă, mai înaltă. De două ori pe vară o cosește paznicul surd cu sprîncene cărunte, zbirliite, iar vîntul răscolește căpitele scunde de parcă ar frunzări filele triste în care sînt înserise miile de vieți, atît de deosebite, și totuși atît de asemănătoare, ale dezmoșteniților pămîntului”.

Dar în fața odioșilor criminali se ridică, amenințători și hotărîți, oamenii revoluției și ai societății viitoare ca Miroșnicenko, Timofi Goretvit, sau Neciuivitei. Cu prețul multor jertfe, cu prețul singelui lor, acești eroi ai comunismului vor izbuti pînă la urmă. Exemplul lor îi va schimba pe multi

dintre cei șovăielnici, de tipul învățătorului Danilo, atras un moment de minciuna propagandei petliuriste, dar readus în satul natal de chemarea tainică a pămîntului. Autorul ne lasă să întrezărim că schimbarea în bine a lui Danilo nu este trecătoare și că, sub influența revoluției și a luptătorilor pentru cauza ei, omul cel nou din el va triumfa pînă la urmă. Căci primele rezultate ale revoluției nu întîrzie să se vadă: bandele petliuriste sfărîmate au fost gonite peste graniță, iar țărăni-mea muncitoare devine, în sfîrșit, stăpînă pe ogorul ei, ogor stropit de generații cu sudoarea și cu singele ei.

Al Dimitriu-Păușești

Traducînd pe Leonov...

Cele mai multe dintre lucrările marelui scriitor sovietic Leonid Leonov sînt bine cunoscute publicului cititor român, care le-a îndrăgit. Au apărut pînă acum în versiune românească nu puține dintre cărțile lui Leonov. Amintesc, referîndu-mă numai la romanele sale, de Bursucii, Soli, Drumul spre ocean și mai ales grandioasa, monumentală Pădure rusească, această incununare a creației leonoviene.

Am avut marea satisfacție artistică de a colabora la fălmăcirea unui alt vestit roman de Leonov, „Skutarevski”, editat în U.R.S.S. prin 1932. Munca mea a constat nu în a transpune fraza cu fraza în românește înțelesul general al imaginilor cuprinse în această carte, ci în a comunica cititorului român ceea ce constituie, aș zice, sufletul lăuntric al fiecărei imagini din roman, sufletul lăuntric al fiecărui episod și capitol: nuanțele de stil — reducînd la minimum posibil oricare dintre inevitabilele (în cazul unei prime traduceri nelitere) aproximajii de exprimare sau și erori în interpretarea textului și mai ales a subtextului. M-am strădui, în același timp, să corectez traducerea în așa fel, încît imaginea globală, realizată de cititor după lectura operii în românește, să nu difere prea mult ca formă (limbajul, forța de sugerare, ascuțimea de spirit etc.) de imaginea globală realizată de cel ce citește opera în original. Sau — cum se mai spune la noi cu un termen, de altfel, destul de impropriu — am „stilizat”.

Oarecari cunoștințe de limbă rusă mi-au permis să consult neîncetat originalul în timp ce modificam prima redactare a traducerii, și astfel să încerc să prind în românește cit mai mult din înflexiunea de stil a lui Leonov în „Skutarevski”. Se-nțelege, nu-mi pot da seama în ce măsură voi fi reușit. Ceea ce vreau să mărturisesc aici este, în primul rînd, faptul că munca,

incontestabil grea, de a traduce literar scrisul lui Leonov își află cea mai generoasă răsplătă în însăși desfășurarea pe care și-o prilejuiește la tot pasul. Stilul lui cîntă, mai fiecare frază a lui e un adevărat poem. Sub pana lui Leonov cuvintele capătă o altă personalitate, mai vie, mai complexă. Cred că nu greșesc afirmînd că există realmente o vrajă a stilului leonovian. Dar să nu ne închipuim cumva că această „vrajă” se exercită în sine, adică doar ca formă, ca „manieră” de a exprima într-un fel aparte (fie cu oricîtă strălucire) idei și sentimente prea puțin sau mai puțin importante. Cu totul dimpotrivă: literatura lui Leonov e o literatură profund partinică, o literatură realist-socialistă. Forma folosită de Leonov e tocmai aceea pe care i-o impune uriașa sa capacitate artistică de a se zisa esența umană a fenomenelor relatate, esența proceselor de viață de care se ocupă. În „Skutarevski”, bunăoară, Leonov prezintă drama unui intelectual bătrîn, în perioada industrializării socialiste a patriei sale. Problema pe care și-o pune autorul e următoarea:

Ce anume îl determină pe acest bătrîn, a cărui cea mai mare parte din viață s-a consumat în societatea burgheză din Rusia țaristă, acest intelectual, cărui marxism-leninismul îl fusese străin pînă la revoluție, acest om care, absorbit de munca lui științifică, nici după 1917 nu se consideră disponibil în ce privește problemele politice și sociale, — ce-l face totuși pe omul acesta ca, la un moment dat, adică atunci cînd partidul îi încredințează o sarcină de mare răspundere (conducerea unui Institut științific extrem de important pe-atunci pentru patrie), să ducă munca sa cu ardoare, cu abnegație, cu eroismul unui adevărat luptător pentru cauza revoluției socialiste?

Romanul „Skutarevski” constituie un răspuns complet și deplin convingător la întrebarea de mai sus. Leonov analizează cu o finețe și o precizie uimitoare

evoluția morală a eroului său. El dezvăluie, pînă-n adînc, sub ochii cititorului, fondul sufletesc cîntit al acestui personaj. Skutarevski e un patriot. Delimitînd categoric masa oamenilor muncii de clicile exploatatoare, socialismul îi dă posibilitatea să devină consecvent cu sine-însuși și în viața practică, de toate zilele. Skutarevski iubește partidul, îi este recunoscător pentru că datorită acțiunii partidului își vede patria renăscînd și înflorînd.

După părerea mea (dar... nu numai a mea!) povestirea cișligă imens grație sculptorului stil în care e scrisă. E un exemplu de îmbinare armonioasă a formei cu conținutul, și aceasta tocmai din pricină că și aici, ca și în întreaga sa operă, Leonov pune accentul cel mai greu pe conținut. Se știe însă că Leonid Leonov, nici n-ar putea scrie vreodată altfel de cum scrie, adică frumos, încîntător de frumos. Iată un prim indiciu pentru cel ce, eventual, abia acum se familiarizează cu literatura sa: cu o asemenea formă, cu o asemenea stil cum puținii au, marele scriitor sovietic izbutește totuși să facă așa încît, în tot ce scrie, conținutul să fie slujit de formă, întocmai cum întreaga literatură realist-socialistă stă în slujba marelui cauze a popoarelor: comunismul.

ARTA „MOSSOVIETULUI“

Turneul continuă...

Iuri Zavadski

Artist al poporului al U.R.S.S.,
regizor principal al teatrului
„Mossoviet“

Cind am sosit în București, dramaturgul Aurel Baranga, director adjunct al Teatrului Național „I. L. Caragiale“, ne-a salutată în numele artiștilor romini spunându-ne printre altele:

— Sîntem fericiți că ați venit la noi în Luna prieteniei, care durează tot anul și va dura toată viața!

Cuvinte la fel de calde ne-au fost adresate și data trecută, cu prilejul primului turneu al „Mossoviet“-ului în patria dumneavoastră.

De atunci au trecut șase ani. Dar amintirea acelor zile este încă atât de proaspătă, atât de vie, încît am senzația că anii aceia nici n-au existat și că de fapt colectivul teatrului nostru prelungeste acum primul turneu, cu alt repertoriu dar cu aceleași simțăminte de dragoste și recunoștință față de spectatori romini, față de întregul popor român.

În viața unui artist, confruntarea cu publicul rămîne întotdeauna examenul cel mare. Fie că urmărești totul din culise, ca regizor, fie că rizi și plîngi, că trăiești intens pe scenă odată cu eroul întruchipat, sub sutele de ochi care te privesc atenți, așteptîți cu încordare ca spectatori să aprobe ceea ce faci.

Ei bine, temerile acestea îți sînt în

pe care am ales-o, dacă nu ne-au uitat, dacă...

Scriu aceste rînduri după ce am și căpătat un răspuns: cred că nu ne-ați uitat, dragi prieteni romini, de vreme ce ne-ați primit cu soare cald și cu inimă caldă, cu frumoase și gingașe flori de toamnă, cu altele cuvinte emoționante.

Despre repertoriu? După cum se știe prezentăm două dramatizări: una „Zări necuprinse“, după un roman de N. Vîlta, care aduce pe scenă un episod din viața satului sovietic, și „Bătălie în marș“, după romanul Galinei Nikolaeva, inspirat din viața muncitorilor sovietici.

Celelalte spectacole sînt „Mascara da“ de Lermontov, într-o nouă concepție regizorală și „Nevestele vesele din Windsor“ de Shakespeare.

Prima piesă jucată pe scena Teatrului C.C.S. a fost „Bătălie în marș“. Publicul prezent în sală a aplaudat cu căldură strădaniile noastre. Iar colegii noștri, actorii romini, ne-au spus cuvinte frumoase de felicitare. Ceea ce ne-a făcut să ne convingem încă odată că artiștii romini nu posedă numai marile secrete ale artei ci și pe acela al prieteniei.

Natalia Klimovici și Mihail Pogorjelski, în spectacolul „Bătălie în marș“

Mossovietul și contemporaneitatea

În primăvara lui 1923 a apărut pe harta culturală a republicii sovietice o așezare nouă, un teatru. Dacă leagă-nul său ar fi fost străjuit de ursitoare, ele i-ar fi sortit fără îndoială acestui vlăstar al lui Octombrie să rămînă credincios marilor idei revoluționare care l-au zămislit. Și teatrul „Mossoviet“ — numit pe atunci M.G.S.P.S. —, care a intrat nu de mult în al doilea sfert de veac al existenței sale, nu și-a dezmințit ursita.

Născut de revoluție, el a fost unul dintre primele teatre sovietice care a făcut să se nască pe scenă imaginile tulburătoare ale eroilor revoluționari, ale revoluției. În 1925 apărea aici pentru întâia dată la luminile rampei „Urașanul“ lui Bill-Belojerkovski. A fost o adevărată sărbătoare artistică. Dramaturgul Nikolai Pogodin își amintea cu emoție de zilele acelea: „Era foarte greu să obții bilete la aceste reprezentații zgomotoase, care constituiau un eveniment neobișnuit în întinsa lume teatrală a tinerei capitale sovietice... Se afirma aici un cuvînt nou în artă, plin de un puternic și pasionat conținut, se născu o dramaturgie nouă și un teatru sovietic nou, cum nu mai fuseseră pe lume“.

Dramatizarea lui „Ceapaev“ de D. Furmanov, punerea în scenă a „Cimentului“ lui F. Gladkov, au continuat să fertilizeze această generoasă linie revoluționară a teatrului, care se afirma din ce în ce mai elocvent în lumea artistică a Moscovei. Și dacă astăzi am încerca să descriem trăsăturile caracteristice ale teatrului care a poposit pentru cîteva spectacole pe meleagurile noastre, am fi dator să menționăm în primul rînd, în perspectiva repertoriului, a artei interpretative și regizorale, pasiunea manifestată pentru poezia dramatică revoluționară.

E o amintire, pe care anii n-au izbutit și nici nu vor izbuti s-o ștergă vreodată din memoria noastră. Era în 1953. Asistam, în vremea primului turneu al „Mossoviet“-ului în România, la spectacolul cu „Urașanul“. Cunoșteam piesa și așteptam cu curiozitate apariția comunistului Raievici. Încadrat în categoria conducătorilor revoluționari din drama eroică sovietică, îl vedeam ca și pe Godun din „Ruptura“ de B. Lavreniev sau pe Koșkin din „Liubov Iarovaia“ de K. Treniov, de pildă, asociindu-și dirigenției de caracter o înfățișare dură, virilă, o comportare severă. Și el a apărut în scenă, contrazicînd prejudecata tipului invariabil, ca un personaj din dramaturgia cehoviană: miop — și ca atare însoțit de un delicat pince-nez —, destul de timid, cu vorba domoală, plin de o imensă blîndețe. Pe fondul

șters al prezentării sale, combustivitatea interioară, intransigența și principialitatea, au părut mai proeminente, mai elocvente. Iar momentul în care pradă febrei răvășitoare (era bolnav de tifos exantematic) își întrerupea delirul cu amintiri revoluționare, pentru ca în paroxismul crizei să fileze impresionant „Marsilieza“ — a constituit una dintre cele mai puternice, sensibile, scene tragice întîlnite în teatrul contemporan. Ca o expresie a tragicului optimist, care adună moartea cu viața, justificînd, în numele omului, sacrificiul adus pe altarul revoluției, acest fragment susținut cu deosebită virtuozitate de marele actor Pliatt (în rolul lui Raievici) a dat, între altele, măsura generoasă a teatrului „Mosso-

adăugat capacității de convingere pe aceea de seducție, făcînd pe cei din jur s-o creadă, dar să se și îndrăgostească de frumusețea ei sufletească, de inteligența ei, de dăruirea ei pentru cauza colectivității.

Actrița are un excepțional farmec scenic, care o slujește cu succes nu numai în Mirandolina, de pildă, ci care îi implinește cu succes rolul și în piesa contemporană. De aceea, ea nu a încercat s-o compună pe Rakițina — conform unei imagini a activistului izvorită din prejudecată, a unei scheme antiartistice și în evident conflict cu realitatea —, răpîndu-i volubilitatea tonurilor glumețe, disponibilitatea pentru micile și marile bucurii sau necazuri personale. Marețkaia nu și-a trădat de loc energia, fermitatea (marcate de gesturi puțin abrupte, de un mers aproape bărbătesc, de tonuri categorice), însoțindu-le cu intonații lirice, cu transmiterea unei febrilități interioare, cu gingășie feminină. Indrumată de un simț de discernămint care nu dă greș, ea a alternat aceste inflexiuni, așezîndu-le la locul cel mai potrivit și necontrazicîndu-se niciodată în comportarea scenică. Și nu ne-a fost în nici o situație greu să identificăm unde vorbește activista și unde vorbește femeia; fiindcă, în pasiunea dreaptă cu care a apărut adevărul, a vorbit mereu omul.

Confruntarea amintirilor noastre din 1953 cu mărturiile celor care au cunoscut primele zile de viață ale acestui teatru și cu proaspetele impresii ale turneului din 1959 în România — duce la identificarea unor caracteristici, manifestate cu consecvență de-a lungul întregii existențe, relativ scurte dar foarte bogate, a „Mossoviet“-ului. De la „Urașanul“ și drama eroică revoluționară la „Zări necuprinse“ și piesa contemporană e un drum drept, fără sinuozități, care leagă indisolubil revoluția de contemporaneitate, visele comuniste de înfăptuirea lor.

Definițiile foarte lapidare riscă uneori să ascundă sensul lucrurilor. Cu toate acestea, chiar și o apreciere sumară dar avizată a spectacolelor de azi și de altă dată ale acestui teatru, ne cheamă să asociem indivizibil arta „Mossoviet“-ului cu ideea revoluționară, cu tema contemporană. E o constatare care, impunîndu-se, constituie în același timp un suprem omagiu adus oaspeților noștri drazi

Horia Deleanu

I. Zavadski

cariera actoricească, cresc nemăsurat de mult cînd este vorba de un turneu în străinătate

Primul turneu în România al „Mossoviet“-ului a rămas în memoria noastră ca un eveniment excepțional. El ne-a prilejuit mari satisfacții artistice, ne-a dat puțința să căpătăm zeci, sute, mii de noi prieteni — prieteni din rîndul spectatorilor romini, prieteni din rîndul actorilor romini.

Prietenia cu actorii romini a crescut și mai mult în zilele neuitatului turneu la Moscova al Teatrului Național „I. L. Caragiale“. Cunoșteam cu toții valoarea teatrului românesc, măiestria minunaților săi artiști ne așteptam să fie înegalabili în interpretarea lui Caragiale și Sebastian, să-l joace cu strălucire pe Goldoni, dar mărturisesc că n-am crezut că prin ei îl vom descoperi încă o dată pe Goșol al nostru! Colectivul românesc ne-a oferit un „Revizor“ de neuitat. Alți joci actorilor — Beligan în Hlestakov, Giugaru în rolul primarului, Vasiliu-Birlic și Marcel Anghelescu în Bobcinski și Bobcinski — (vă rog să mă credeți că numai lipsa de spațiu mă împiedică să-i enumăr pe toți interpreții din această piesă și din celelalte) cit și regia maestrului Sică Alexandrescu, au fost o demonstrație de măiestrie, o dovadă a înaltului nivel profesional și a extraordinarei sensibilități a teatrului românesc.

Și iată-ne acum pentru a doua oară în România. Ceea ce nu înseamnă că de data aceasta am fost scutiți de emoții. Nu mai veneam într-o țară necunoscută e drept, nu ne mai întrebam cum este publicul românesc (știm de șase ani că blazarea și indiferența nu-și vor găsi niciodată loc în sălile de spectacole din România), colegii noștri romini nu mai erau nici ei pentru noi o enigmă. Dar ne întrebam dacă prietenilor noștri romini le va place repertoriul ales pentru actualul turneu, dacă îl vor îndrăgi pe Arbenin așa cum l-au îndrăgit pe Othello, dacă Rakițina își va găsi loc în inimă lor așa cum și-a găsit Hanafița, dacă vor fi de acord cu formula regizorală a „Nevestelor vesele din Windsor“,

Vera Marețkaia

viet“, a artei realist-socialiste, a senșurilor și valențelor ei supreme.

Credincioși pe deplin orientării revoluționare, cei de la „Mossoviet“ o slujesc, amplificîndu-i mereu dimensiunile temporale și ajunșînd în mod firesc de la Octombrie 1917 la ziua de azi a comunismului. Spectacolul jucat ieri pe scena Teatrului C.C.S. cu piesa lui N. Vîlta „Zări necuprinse“ constituie o mărturie foarte grăitoare în această direcție. Sentimentul dominant pe care l-a dobîndit spectatorul a fost, într-o comuniune desăvîrșită a sălii cu scena, participarea nemijlocită la cele întîmplătoare în colhozul „Krutîțger“, adevîrunea necondiționată la frămîntările și izbînzile citorva constructori ai comunismului de pe continentul sovietic.

Impresionantă a fost aici apariția Verei Marețkaia în rolul comunistei Rakițina, care a continuat la alte coordonate bineînțelese, linia comunismului Raievici din drama eroică revoluționară a lui Bill Beloterkovski. Marețkaia a interpretat în „Zări necuprinse“ o secretară de partid, un om în toată puterea cuvîntului, care și-a

Lacul Clopotelor

Cind înspumat, izbindu-se în stînci
Cind liniștit în clinchet viu de
valuri,
Irtișul larg, cu apele-i adînci,
Ne arăta bogățile lui maluri.

— Uite și Lacul Clopotelor... imi spuse zimbînd tovarășul meu de drum, în clipa cînd șalupa noastră își făcu intrarea în lacul Zaisan-nor.

Ostroavele verzi cu scînteieri de malohit, bancurile înguste de nisip roșcat înrămate în albul imaculat al spumei, pajistile întinse de pe ambele maluri, care se invirtiseră pînă atunci prin fața noastră cu viteza unor imagini cinematografice, dispărură pe neașteptate. În locul lor, cit vedeai cu ochii, se întindea fața lucie, scînteietoare, a lacului. Undeva departe, din apele lui, se arăta soarele.

— Uite și Lacul Clopotelor, imi mai spuse o dată tovarășul meu de drum, cu același zîmbet în colțul gurii.

Hun Hutu-nor — așa îi spuneau pe vremuri chinezii. Și aveau dreptate. Cînd sint răscolite de furtuni, apele Zaisanului vuiesc ca niște clopote de alarmă.

— Poetică denumire, își întregi vorba tovarășul de drum, vrăjit de minunata priveliște ce se desfășura în fața noastră. Cazahii, însă, l-au poreclit Zaisan-nor, ceea ce în limba lor înseamnă Lacul Belșugului. Și știi de ce?

— Nu.

— Demult, demult de tot, povestesc bătrîni, steпа cazahă a fost bîntuită de o secetă cumplită. Vitele au pierit. Au început să moară și oamenii. Foamea îi secera pe capete. Cîte unii adormeau în iurte și nu se mai sculau a doua zi. Mulți își luau lumea-n cap. Și iată că o seamă de triburi pornite prin stepă în căutarea hranei, tot mergînd spre nord, dădură de malul Zaisanului. Lacul era daldora de pește și-i scăpă de la moarte pe bieții nomazi, care, drept recunoștință, l-au numit Lacul Belșugului.

Șalupa noastră ajunsese din urmă cîteva bărci de pescari. Și, parcă spre a-deverirea spuselor tovarășului meu de drum, bărcile erau pline cu tot soiul de pești: știuci dolofane, crapii uriași cu solzi aurii, bibani de toate mărimile... Năvoadele pescarilor păreau neîncăptătoare.

...Localitatea Topolevii Mis e așezată pe o limbă îngustă de pămînt care pătrunde pînă departe în apele lacului. Valurile o spală din amîndouă părțile, rostogolindu-se cu un clipocit monoton pe plaja îngustă, cu reflexe ruginii. Pe acest fond de ape albastre localitatea avea, însă, un aspect surprinzător. Casele erau pe jumătate dărîmate, cu acoperișurile smulse, fără ferestre; clăbucul și magazinele arătau la fel... La fel arăta și fabrica cu depozitele ei... Ce se întimplase?

Nimic deosebit. Localitatea, ca multe altele, este în curs de dispariție; în curînd, pe aici se vor întinde apele mării Buhtarminsk, cel mai mare lac de acumulare creat vreodată de mina omului. Va avea o suprafață de 5.000 de kilometri pătrați și o capacitate de 53 de miliarde metri cubi de apă. Stăvilarul centralei de la Buhtarminsk va ridica apele Irtișului la o înălțime de 67 de metri! Lacul Zaisan-nor și dealurile înalte de pe malurile lui vor dispărea pentru totdeauna.

Acum, cînd scriu, am în față Dicționarul enciclopedic Brockhaus. Îl deschid în dreptul cuvîntului Zaisan-nor. Și citesc: „Lacul se află în regiunea Semipalatinsk, la granița chineză, într-o vale inconjurată de următoarele masive muntoase: Altaiul, la nord-est, munții Kalbinsk, la nord-vest și munții Tarbagataisk, la sud. Are o lungime de aproximativ 130 de kilometri, lățimea — pînă la 30 kilometri, iar suprafața 1608 kilometri pătrați... Cea mai mare adîncime a lacului este de 10 metri”.

Notați! Cea mai mare adîncime, — zece metri. Și acum, să continuăm lectura:

„În lacul Zaisan-nor se varsă riurile: Irtișul Negru, Kendirlikul, Bugozul, Bazarul, Cerga etc. Din lac își trage izvoarele riul Belii. Apele lacului sînt bogate în pește. Neguțătorii pescari afirmă că s-ar putea pescui anual 50.000

de puduri de pește, dar nu se pescuiesc decît 8.100 puduri”.

Asta-i tot ce spune dicționarul. În curînd, din toată descrierea lui nu va rămîne valabilă decît o singură frază: aceea care ne informează că lacul se află la hotarul cu China.

Dacă în trecut cazahii siberieni pescuiau anual opt mii de puduri de pește, astăzi pescarii ruși, kazahii și dungani, pescuiesc mii de tone de pește. Și totuși ziua de azi nu poate suferi nici o comparație cu cea de miine, cînd vor începe să crească apele mării Buhtarminsk. Nivelul lor va continua să crească timp de doisprezece ani și va atinge șazeaci și șapte de metri!

Da, nu mai e vorba de o adîncime de zece metri. Miine, în locul micilor ambarcațiuni și al șlepurilor cu fundul plat vor naviga pe noua mare cargoboturi maritime. Mari vase de pasageri vor încărca călători din porturile Novosibirskului, Omskului, Pavlodarului, Semipalatinskului cu destinația China.

...Șalupa despică apele liniștite ale lacului Zaisan-nor. Pornim pe albia Irtișului. În dreapta și în stînga noastră se întinde hățîșul nesfirșit, unduitor, de stuf. Nici o adiere. Pescărușii cu aripile larg desfăcute, au încremenit parcă în azur.

Pe țărîmul pustiu...

Asupra apelor albastre ale Irtișului se abăt看 deodată o pală de vînt urmată de rîpîitul sonor al unei plozi repezi, „cu soare”. Dar pala de vînt și ploaia trecută cit ai bate din palme și deasupra riului, pe cer se boltiră două curcubeie strălucitoare, cu un capăt rețemat în crestele munților din zare și cu celălalt în cîmpile scaldate în soarele amiezii. Părea că dintr-o clipă în alta șalupa noastră va trece pe sub acest minunat arc de triumf al firii, dar curcubeul se topi imaterial, ca o vrajă, lăsînd în inimi regrete.

Munții depărtați se furîșau tot mai aproape de noi, și în cele din urmă ne pomenirăm în mijlocul unei văgăuni stîlcoase. În dreptul unui mic promontoriu, pe malul stîng, se legăna pe valuri o barcă cu motor. Lîngă barcă se conturau trei siluete omenești. Șalupa noastră trase la mal. Cei trei se apropiară de noi. Erau trei fete în uniforme sanitare. Intrară în vorbă.

— Ne întrebați ce facem aici, pe malurile Irtișului? Sintem inspecțori sanitari ai șantierului hidrocentralei de la Buhtarminsk și avem sarcina să controlăm fundul viitoarei mări. Se știe că atunci cînd mari populații sint evacuate dintr-un loc în altul, rămîn totdeauna focare de infecții. În cazul de față ele ar putea să vizeze apele viitoarei mări, să aducă pagube pisciculturii. Avem sarcina să le lichidăm. Am și controlat zeci de localități evacuate. Colhoznicii de pe aceste meleaguri s-au mutat în noile așezări anume construite, dincolo de zona apelor...

Ascultam povestea lor și-mi spuneam: ce meserii neobișnuite creează orînduirea noastră sovietică! Auzi, inspecțori ai fundului viitoarei mări! Și-ar fi putut închipui cineva, acum vreo treizeci de ani, o asemenea profesiune?

Am înnoptat acolo, pe malul riului, lîngă foc. Era o noapte de august plină de vrajă. Stelele mari, ca niște bulgări de argint, se legănau leneșe în apa golfului. Pe undeva pe aproape, în iarba jilavă de pe mal, striga un cristei. Munții, cu urechea ciulită, pîndeau în tăcerea din jur.

A doua zi șalupa și-a continuat drumul. Acum sintem la patru sute de kilometri de lacul Zaisan-nor. Munții ne însoțesc de aproape. Irtișul se frîmîntă, spumegă. Pînă la stăvilarul hidrocentralei de la Buhtarminsk mai avem o oră și jumătate de drum. Zărim de departe cheiul localității Perevalocinaia. Remorhere, șlepurii, barcazuri descarcă utilaj pentru minele Altaiului. Zeci de camioane își așteaptă rîndul în fața cheiului. „Da, toate acestea vor dispărea. Deasupra cheiului, deasupra orașului vor spumega valurile viitoarei mări și vase mari, moderne, vor șazegeta apele ducînd mărfuri și călători spre noile porturi...”

Mereu aceleași gînduri! Nu-mi dau pace o clipă. Ca să scap de ele imi arunc privirea asupra riului: spumegă, se răsucesc, se zbate ca un șarpe, în chinga stîncilor din jur... Își presimte sfîrșitul. E aproape.

De după un cot al fluviului se ivesc uriașele schele ale viitorului stăvilar...

Andrei Aldan-Semionov

De la aeroportul Vnukovo pînă la Moscova e cale lungă. Autostrada străbate păduri de mesteacăn. Apoi, altfel de păduri, dese și frumos alinate, dar zidite: sint blocuri de locuințe pentru oamenii muncii din marea Capitală. Nu mai mici de cinci etaje, nici mai înalte de opt. Mi-au răsărit vederii așa, deodată, „ca din pădure” — cum spune o vorbă.

Da, marele oraș prezintă particularitatea foarte modernă — și socialistă — că n-are mahalale. Au dispărut în anii din urmă orice vestigii de cocioabe, au pierit ulițele întortochiate și noroiate, s-a împrăștiat întinericul care pentru declassații literaturii apusene reprezintă și azi „farmecul” mahalalelor londoneze, foburgurilor Parisului, ale orașelor spaniole și italiene.

În Moscova intri din cîmpie sau din pădurea verde direct în pădurea de blocuri strălucitoare de lumină, cu străzi asfaltate, cu magazine și restaurante, cu grădini și parcuri tieluite de mina omului nou, sovietic, pasionat constructor și inovator prin definiție.

N-am să descriu în rîndurile de mai jos înfățișarea Moscovei sub aspect edilitar. Au făcut-o alții la timpul și locul potrivit. Kremlinul, blocurile de cîte 30 de etaje — și chiar mai multe — care servesc și ca puncte de reper din orice colț al orașului, monumentalul metro, gigantică universitate Lomonosov, parcul „Gorki”, magistralele pe care circulă cu viteză mare automobilele, cîte șase în rînd pe un sens și șase în sensul opus, teatrele și cinematografele, animația extraordinară de pe străzi, toate acestea sint îndeajuns de cunoscute cititorilor romîni din numeroase descrieri și fotografii apărute în ziare și reviste. Voi însemna mai curînd impresia deosebit de plăcută ce mi-a făcut-o ținuta moscoviților, fețele lor surizătoare, amabilitatea cu care răspund la orice întrebări, stăruința ce o depun pentru îndrumarea și lămurirea vizitatorilor străini, oricare ar fi ei, disciplina de care dau dovadă în orice împrejurare, la restaurante, în magazine, în săli de spectacole, în vehiculele de călătorie în comun și pe străzi, chiar în furnicaru cel mai intens. O disciplină conștientă, liber conșimțită, lipsită de caracterul orb al disciplinei cazone. O disciplină izvorită din siguranța pe care omul sovietic o are în el însuși, izvorită din dragostea și respectul față de tovarășii și concetățenii săi, din credința în efectele binefăcătoare ale ordinei. Iată un amănunt luat la întimplare, dar caracteristic: la stațiile de autobuz și troleibuse nu există învălmășeală. În așteptarea vehiculului, cetățenii se așează liniștiți, în monom, procedeu civilizată, care le-a in-

Moscova. Strada

trat în singe, ca ceva foarte firesc. Alt amănunt: moscoviții nu aruncă pe trottoare, pe partea carosabilă, ori la rigole, nici mururile de țigări, nici befele de chibrituri. Le depun în scrumierele publice care se află, destul de dese, pe la colțuri de străzi, sau lipite de zidurile clădirilor. Pilda aceasta de educație cetățenească ar trebui să o urmăim și noi, bucureștenii, însă, evident. Sfatul popular să-și însușească și el exemplul conducătorilor Moscovei.

Cît de mult țin moscoviții la mărșelul lor oraș, la ordinea, la disciplina și la frumosul comun, am constatat și altfel. Spre pildă, în ce privește liniștea pe străzi și ținuta cuviincioasă a pietonilor. Ele sint respectate de fiecare în parte, iar dacă se întimplă și abateri, ele sint repede și civilizată puse la punct. Nu știu dacă mulți vizitatori străini ai Moscovei au observat — ca mine — mici și discrete echipe de cetățeni civili, compuse din trei pînă la cinci bărbați purtînd niște banderole și mai discrete. Am întrebat ce rosturi au și am primit un răspuns care m-a încîntat. Sînt echipe populare voluntare formate din cetățeni — în fiecare zi alții — care locuiesc pe cîte un grup de străzi vecine. După înapoierea de la muncă, din fabrici ori birouri, constituiți în echipe voluntare, ei supraveghează ordinea și morala publică din cartierul respectiv. Dacă megafonul din cîntare colț de stradă sau pîrculeț retransmite prea strident, este imediat reglat la o to-

nalitate acceptabilă; da grup de pietoni prieten cută gălăgios, el este i cu vorbe cuviincioase respectarea liniștii; da cetățean, de regulă un s-a îmbrăcat într-un c prea fistichiu — hai s cem malagambist — dojenit tovarășește și rit pentru ce trebuie imbrace altfel, ca toți ni; dacă un cetățean es leacă afumat — și as întimplă din ce în ce rar la Moscova și în a rașe sovietice — echip luntară îi face moral; venită și îl trimite aca nevoie însoțit de un membru al echipei.

Țin să adaug că astl echipe voluntare am ză numai la Moscova, ci Leningrad și în alte ale Uniunii Sovietice tența lor este importar semnificativ și pentru inlocuiesc o serie de a ții ale milițienilor, dec statului. Adică am int zut în ele o formă incip a preluării sarcinilor lui de către cetățeni ganizații obștești primele etape către v... dispariție a statului.

Caracterul foarte civ și modern al Moscovei, reția și monumentală alături de prestigiul e litic, îi îndreptătesc titl capitală mondială. Acest spect mondial l-am găs să și sub alte înfățișă

În zilele cit delegația stră a fost cazată în lu hotel „Ukraina” m-am țit într-un adevărat tu lui Babel. Nu neapărat

FILATOARELE

Consultînd, ca atîția alți călători și turiști, ghidul Moscovei și al împrejurimilor sale, atenția mi-a fost reținută de un nume: Staraia Kupavna. Dedesubtul titlului, indicațiile de rigoare: „Așezare muncitorească în raionul Noghinsk, la 6 kilometri de gara Kupavna, pe calea ferată Gorki, la 31 kilometri de Moscova. Circuitul autobusal 41 din Piața Taganskaia”.

Ce m-a decis să vizitez această localitate, care nu se fălește nici cu muzee, nici cu case memoriale, nici cu monumente de arhitectură, ce constituie de regulă atracția turiștilor? Mi-am amintit că numele Kupavnei a făcut ocolul Uniunii Sovietice, trecînd și dincolo de hotarele ei. Totul a pornit de la două tinere țesătoare, Maria Rojneva și Lidia Kononenko, care au inițiat întrecerea pentru economisirea materialelor prime și a materialelor. Valoroasa inițiativă, care a avut repercusiuni însemnate în întreaga ramură a industriei textile în U.R.S.S., a adus celor două vrednice muncitoare înaltul titlu de laureate ale Premiului Stalin.

Dar, de atunci au trecut zece ani. Ce-o fi făcînd Maria Rojneva acum, după ce a gustat din cupa dulce a gloriei? Ce-o mai fi nou pe la fabrica din Kupavna, despre care gaze-

tele au scris acum cîtiva ani atîta? Cîntrebări și înarmat cu bloc-notesul am luat din Piața Taganskaia auto și am descins la Kupavna.

— Vă interesează ceva anume? mă ră cu amabilitate gazdele.

— Dacă e posibil, aș dori s-o înt Maria Rojneva.

— O cunoașteți?

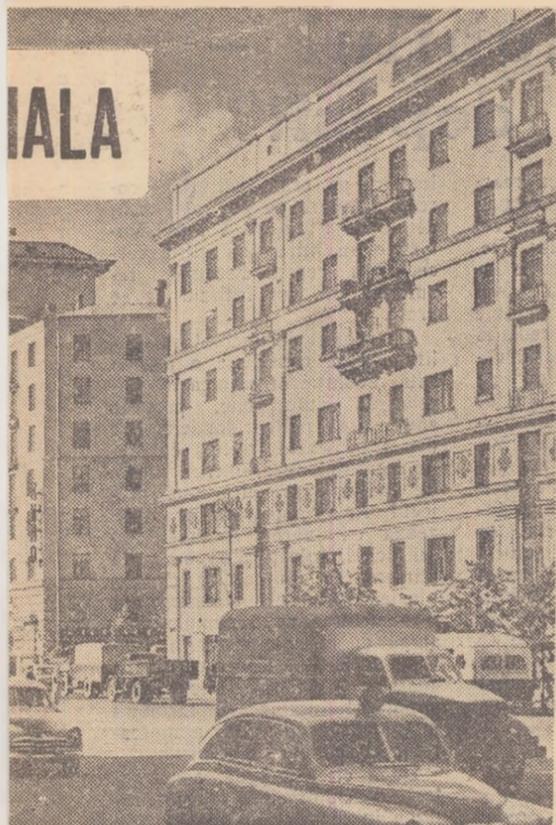
— Într-un fel, da. Din ziare și revist însă, aș dori s-o cunos personal.

Am pătruns în atelierul vast, cu dat în lumină. Ne-a întimpinat un zga specific marilor filaturi. Mașinile fun automat De-a lungul lor se plimbă sătoarele, supraveghînd cu atenție pr producție. Din cînd în cînd, cite una s și înnoadă un fir rebel.

Pe Maria Rojneva am recunoscut-decît. Aceeași expresie calmă, binev feței bine cunoscută din fotografii, trăsăturile s-au mai maturizat: au tuși zece ani. Ochiul păstrează însă ac vire caldă, tinerească.

Nefiind specialist în industria te prea știam cum să pornesc discuția

meridiane
sovietice

rnogriazskaia,

hotelul are 30 de etaje înalt și elegant, întrucât am auzit acolo, în nopți, în holuri, pe scări, în ascensoare, în nusele restaurante ale lui, în bufetele de la etaj, în barul de la 29, pretutindeni, zeci de limbi Moscova e de vizitatori străini din colțurile lumii. Chinezi, indieni cu cercuri turbane și indiene veste în togă viu colorată, pi cu lăncuțuri la gît panglici de tafta lilia-briu, africani din Senegal și Orientul Iat, italieni veseli și oși, sud-americani tuși exuberanți, germani, ni și olandezi, scandinavii francezi eleganti și zoaice sprintere, enîn haine cadrilate ca i Phileas Fogg — și americani cu soțiile și lor. Pe compatrioții intelui Eisenhower îi veam ușor de ceilalți ori ai limbii engleze, finută și comportare, în vestimentați în hăigata", despicate la ca redingotele de pe ri — și nu totdeauna așezate pe corp. Pan-americanilor și, mai samă ai americane-uu virfuri alit de și ascuțite, încit ar produce gelozia știucii bălțile noastre... Bărșint gravi. Atenți, cerșii, contrariții, se vede colo că încearcă să gă o lume care îi ui-Și îi mai recunoști ericani și după apar-

tul de fotografiat ori cinematografiat, care le atirna la git, fără excepție, nu intimplător, ca la ceilalți străini. Ce i-a adus pe toți acești americani în capitala mondială a socialismului? Expoziția produselor industriale din țara lor? Desigur că nu, doar își cunosc marfa. Pentru așa ceva au venit cei care sînt industriași sau reprezentanți de comerț. Dar majoritatea sînt simpli negustori, profesori, tehnicieni, studenți, artiști etc. Au venit pentru că unghiul de vedere al americanului s-a schimbat în ultimii doi ani, de cînd sputnicii și Lunnikii sovietici i-au înmărmurit. Americani, englezi, francezi africani, dau buzna la pavilioanele Expoziției Uniunale, cască gura, se orucesc și se întrebă: va-să-zică ăsta e comunismul? Așa dar nu e barbarie? Nu e mizerie? Noi știam altfel! Presa, radioul și oamenii noștri politici ne spusese că totul altceva... Un student din Boston, lung și subțire ca un țipar, vorbăreț și nevricos, mi-a mărturisit în holul hotelului „Ukraina” că se crucește de tot ceea ce vede: de construcții, de realizări, de oameni. „Acum — imi spuse el — mi s-au deschis ochii. Am să povestesc totul prietenilor mei. D-ta ești scriitor. Dacă ai să scrii un articol despre țara asta și despre Moscova, te rog să subliniezi că orașul acesta este capitală mondială”. M-am conformat. **Nicolae Deleanu**

KAMCEATKA - finutul soarelui-răsare

Cînd orologiul Kremlinului bate miezul nopții și peste Moscova coboară marea liniște nocturnă, Petropavlovsk Kamceatski își începe ziua de muncă. Pentru cei din generația vîrstnică, cuvîntul Kamceatka este legat de imaginea, formată încă în copilărie, a unei peninsule îndepărtate, a tundrei, vulcanilor și pustului. Așa era pe vremea cînd pe aici nu călcase încă picior de om. Dar într-o zi au poposit temerarii navigatori ruși Semion Dejnev și Vitus Behring, și de atunci Kamceatka își oferă cu tot mai multă generozitate bogățiile. În anii puterii sovietice economia peninsulei s-a dezvoltat în ritm rapid.

Kamceatka uimește cu splendoarea ei aspră, cu prezența grandioasă a vulcanilor care jurnegă fără istov. Cel mai mare și mai frumos dintre ei este Kiucevsk, pe lîngă care Vezuviul e un fel de copilăndru. Conul lui, care pare construit dintr-un metal alb, sclipitor, se vede de la zeci de kilometri. Din cei 120 de vulcani ai peninsulei, 20 sînt activi și azi.

Dar Kamceatka nu este numai un finut al munților fumegîni, ci și al gheizerelor. Coloanele de apă clocotită — ating zeci de metri înălțime.

Pe acest pămînt al contrastelor violente, conviețuiesc în armonie înghețul veșnic și lacuri care nu îngheață, apăruite în craterele vulcanilor stîniși. Inotătorii, sau cei care pur și simplu, doresc să se scalde, trebuie să străbată zeci de kilometri cu schiurile. Lacurile și rîurile, în ale căror valuri își călesc trupul sportivii, au fost create de izvoarele minerale fierbinți. Peninsula are nu mai puțin de 90 de grupe de ape termale și curative.

Dar ce bogată e fauna și flora Kamceatka! Aici au fost înregistrate pînă acum 900 de soiuri de plante, zeci de specii de animale. La țigurile de păsări e un adevărat babilon avicol. În apele oceanului huzuresc balene, morunu, foci. Pe insulele Comandore își au sălașul urșii de mare. Subsolul ascunde imense zăcăminte de cărbuni, gaz, materiale de construcție.

Lui Behring i-au trebuit cîțiva ani ca să ajungă în Kamceatka. Mie — numai 24 de ore! Atît am făcut de la Moscova pînă în Kamceatka. Habarovskul se află la 1.800 de kilometri de peninsulă. „Tu-104” a parcurs această uriașă distanță în numai două ore.

Petropavlovsk, capitala Kamceatka, are o formă ciudată, alungită. Orașul se tot înșiră de-a lungul țărmlui pînă atinge apleciabila lun-gime de 20 kilometri. Să adăugăm că în 1923 pe aceste locuri existau cu totul vreo 200 de case.

Kamceatka este supranumită rezervorul de pește al Uniunii Sovietice. Insula dă 15 la sută din producția globală de pește, ceea ce înseamnă 3 milioane chintale de pește de calitate înția și zeci de milioane de cutii cu conserve. Kamceatka ocupă primul loc în producția mondială de crab.

Pescadoarele și uzinele plutitoare care prelucrează peștele sînt acum construite chiar în peninsulă. Pe șantierul naval din Petropavlovsk se construiesc șalupe, șleperi, stații de pompare, harpoane pentru vînatul balenelor, piese de schimb și multe altele.

Producția de pește reprezintă patru cincimi din întreaga producție industrială a finutului. Restul de o cincime este format de industria forestieră, care de asemenea se dezvoltă în ritm rapid.

Multă vreme s-a crezut că clima aspră a Kamceatka, cu veri scurte și răcoroase și ierni nesfîrșite, nu ar permite cultivarea legumelor și zarzavatului. În anul 1923, în întreaga peninsulă erau doar 15 hectare de culturi. Acum, suprafața totală este de aproape 15.000 de hectare, ceea ce înseamnă că a crescut de o mie de ori.

Pînă nu de mult, varza și cartofii se consumau aici înghețați, după ce făceau o călătorie lungă de pe continent. În prezent, peninsula produce întreaga cantitate de cartofi, vorză și alte legume de care are nevoie. Succesul acesta se datorește izvoarelor subterane termale.

Am avut ocazia să vizitez colhozul „Krasnaia Zvezda” din satul Parapunka, la 40 de kilometri de Petropavlovsk.

Satul acesta parcă ar fi construit pe un fund de ceașcă, ai cărei pereți sînt formați dintr-un inel de munți. Culmi înalte apără valea de vînturile aspre ale nordului și mențin o umezeală constantă: uneori, iarna — care ține aici 6 luni — nămeții întrec în înălțime stîlpii de telegraf, pe care-i acoperă cu o cergă albă și rece.

Umiditatea este suficientă, în schimb căldura este puțină, de aceea colhoznicii trebuie să ia măsuri speciale ca să ocrotească varza și cartofii, castraveții, roșiile, gîngășele cășpuni.

Președintele colhozului m-a luat dis-de-dimineață să-mi arate gospodăria. Rîul era învăluit de ceață. Văcarul mîna cireada la pășune.

— E a colhozului? — am întrebat eu fără rost.

— Da'a cui! — se miră președintele. Aceasta e doar principala noastră bogăție.

— Nu, bogăția noastră principală sînt merele — îl contrazise Tit Dorofeev, legumicultorul care ne însoțea. — Trebuie să le vedeți!

Am coborît pe ulicioara întorto-chiată care duce spre riu. Deasupra lui, ca dintr-o oală cu apă clocotită se ridicau aburi.

— Iată bogăția noastră — spuse Dorofeev cu mindrie, arătînd spre pătratele egale ale serei. Sub geamul transparent se vedeau șirurile regulate ale castraveților și roșiilor.

— La început, localnicii nu prea arătau tragere de inimă în brigada legumicolă — ne povestește Dorofeev

eu Ne-a fost greu să-i convingem că legumele pot crește pe pămîntul acesta sterp. Totuși, nu ne-am dat bătuti. De cîte ori n-am bătut eu drumul spre rîul Parapunka! Oare nu putem folosi apa asta fierbinte pentru încălzirea solului? — mă întrebam. Și odată ne-am luat inima în dinți și am încercat. De atunci, toful merge strună. În 1953 aveam deja 800 de sere, iar anul acesta — 2.000. Legumelor și cășpuniilor le priește căldura apei și haina de sticlă care le apără de frig.

Ani de-a rîndul a visat Dorofeev să sădească o livadă în satul Parapunka. „Fructe în Parapunka!” — îl luau sătenii peste picior. „Cum de poți crede una ca asta”. Dar Dorofeev e un om încăpăținat, și iată că acum în îndepărtata localitate se coc mere de toată frumusețea. Copacii sînt din soiul „Miciurin” rezistenți la ger.

După ce am admirat serele și livada colhozului, am luat-o spre izvoarele termale, folosite nu numai pentru încălzirea solului, ci și în scopuri curative. În preajma lor a fost construit un sanatoriu utilat cu tehnică modernă.

Directorul sanatoriului ne-a invitat înăuntru. Clădirea este încăpătoare, luminoasă. În sala de așteptare, de-a lungul pereților, se înșiră fotolii și bănci. Sala de dușuri este excelent amenajată. Conductele aduc apa direct din izvoare, în bazinul mare se pot organiza și întreceri de înot.

Sanatoriul din Parapunka este numai una din numeroasele instituții medicale construite în ultimii ani în Kamceatka. În peninsulă funcționează 70 de spitale, 370 de puncte sanitare, 14 stații anti-epidemice, zeci de farmacii. Toți copiii de vîrstă școlară învață în Kamceatka au luat fiind școli tehnice medicale, pedagogice, de construcții, navale, muzicale și altele. Recent, s-a deschis o facultate de fizico-matematică.

Kamceatka dispune de o rețea deasă de instituții culturale: peste 300 de cluburi și biblioteci, un teatru de dramă, muzeu, peste 200 de cinematografe, 13 tipografii. În peninsulă se tipăresc numeroase ziare regionale, raionale și de uzină. Academia de Științe a U.R.S.S. a creat aici o stație mecanologică și un institut de cercetări în domeniul pisciculturii și al oceanografiei. În cursul acestui an, la Petropavlovsk a intrat în funcțiune un centru de televiziune, cel mai estic din Uniunea Sovietică.

Planul septenal prevede o mare dezvoltare a industriei, agriculturii și culturii Kamceatka. Se va pune un deosebit accent pe folosirea izvoarelor termale subterane.

Kamceatka, finutul soarelui răsare, înflorêște sub razele binefăcătoare ale comunismului.

M. Pevzner

DIN KUPAVNA

Am isem să iau propriu-zis un interviu, ci să tau de vorbă cu ea, simplu, de la om la om. Ce a făcut în acești ani Maria? Își menține titlul de fruntașă în producție? Modestă din ire, se codește să răspundă. Aflu totuși, că aici, la Kupavna a terminat școala tehnică serală și acum este ajutoare de contra-maistru. Brigada pe care o conduce poartă titlul de brigadă a muncii comuniste. Muncitorii din circumscripție au ales-o deputat în Sovietul Suprem al R.S.F.S.R. Bravo, Maria!

Dar fabrica, întregul colectiv? De mai mulți ani la rînd deține titlul de „întreprindere frun-gasă” iar la Expoziția Universală de la Bruxelles a primit medalia de aur.

Deodată, în toil discuției, aud rostindu-se cuvintele „Kupavinskii universitet”. Universitatea din Kupavna?

— Da, universitate — Intervine Elisaveta Makarova, vîzîndu-mă oarecum nedumerit. Ter-nenul este cit se poate de potrivit, chiar dacă nu-i vorba numai de studii superioare.

— La noi în fabrică toată lumea învață, — completează Tamara Sotnikova, tovarășa de muncă a Mariei. Și nici nu se poate altfel. Cunoștințele de specialitate ne permit să stă-oinim mai bine tehnologia.

— Iar aceasta — spune în continuare Na-dejda Belikova — are consecințe favorabile asupra întregii producții: se îmbunătățește calitatea stofelor, crește randamentul muncii.

Aflu că la Kupavna, 285 de muncitoare au absolvit, unele școala tehnică serală a fabricii altele Institutul de textile din Moscova, care are aici la Kupavna o filială — de învățămînt prin corespondență. Printre acestea se numără și interlocutoarele mele. Elisaveta Makarova este inginer și conduce același atelier de vop-sitorie unde a lucrat înainte ca simplă labo-rantă. Tamara Sotnikova termină școala tehnică serală, iar Valentina Petrova se pregătește pentru examenul de admitere la filiala din Kupavna a Institutului de textile din Moscova.

Luînd cunoștință de toate acestea, mi-am adus aminte de cuvintele lui Mendeleev care spune undeva că știința trebuie să meargă mîna în mîna cu producția și amîndouă, cu eforturi reunite, să urmărească binele comun.

Aici, la Kupavna, ca de-altfel pretutindeni în Uniunea Sovietică, acest deziderat a devenit de mult realitate.

Vladimir Block

Kamceatka, Vulcanul stîns Koreaksk

Tunelul submarin U. R. S. S. — S. U. A.

Cu trei ani în urmă, tânărul inginer sovietic Aleksandr Markin a elaborat un plan uluitor de transformare a naturii. Prin realizarea acestui proiect, clima aspră a unor teritorii aproape nesfârșite din nordul Europei, Siberiei de Nord și Americii de Nord s-ar schimba în mod radical. În locul ghețurilor și zăpezilor vesnice ar apărea ogoare îmbelșugate și grădini roditoare. Pe calota albă din nordul planetei noastre s-ar întinde milioane de hectare de grâu și seară, de cartofi și ovăz, de pruni și de nuci.

Datorită proporțiilor cu adevărat gigantice ale planului și mai ales datorită soluției sale de o simplitate ingenioasă, publicarea acestui proiect a stîrnit discuții pasionante printre specialiștii din toată lumea.

Cum poate fi realizată această adevărată minune?

Cercetați harta și veți rămîne surprinși cît de mică este, în unele locuri, distanța care separă Asia de America: strîmtoarea Behring are doar 85 km!

Inginerul Markin a propus ca aici, în strîmtoarea Behring, să fie ridicat un baraj care să oprească scurgerea naturală a apelor reci din Oceanul Înghețat de Nord spre Oceanul Pacific. În plus, stații gigantice de pompare ar urma să creeze un curent neîntrerupt de apă caldă din sud spre nord, adică din bazinul de apă caldă al Pacificului spre Oceanul Înghețat de Nord. În acest fel s-ar produce dezghețarea regiunilor arctice și rapida lor încălzire.

UN TUNEL SUB VALURILE OCEANULUI

Au trecut doar trei ani de la publicarea acestui plan și iată că strîmtoarea Behring este din nou la ordinea zilei. De astădată mai mulți oameni de știință sovietici propun să se construiască, în același loc, un tunel plutitor între ambele continente. Tunelul de sub valurile Oceanului ar urma să deservească întreaga circulație feroviară și auto între Asia și America.

Se înțelege că totul este deocamdată doar un simplu proiect pentru a cărui înfăptuire ar fi nevoie, în primul rînd, de o largă cooperare între Uniunea Sovietică și S.U.A. Cu toate acestea, oamenii de știință și tehnicienii sovietici au și pus în discuție unele soluții tehnice pentru ca proiectul să devină realitate. A fost studiată, în primul rînd, care ar fi cea mai bună legătură feroviară cu strîmtoarea Behring.

Se pare că soluția constă în realizarea unei ramificații noi de pe calea ferată transiberiană, care să lege orașele Celeabinsk și Vladivostok. Această ramifica-

ție ar urma să aibă lungimea de 4000 km. pe teritoriul Uniunii Sovietice și ar juca un rol covârșitor în economia țării, trezind la viață regiuni extraordinar de bogate în păduri, cărbuni și zăcăminte de minereuri metalifere.

Realizarea acestei căi ferate nu ar dura mai mult de 4—5 ani. Trenurile vor avea lățimea de 3—4,5 m, constituind adevărate case pe roți, ce se vor deplasa cu viteze de 200 km. pe oră.

Este lesne de înțeles că tunelul submarin nu ar putea fi construit direct pe fundul mării, din cauza reliefului submarin extrem de neregulat. Din această cauză s-a ajuns la ideea unui tunel original, care ar urma să plutească la vreo 20 de metri adîncime și să fie ancorat, prin cabluri de oțel foarte groase, de blocuri uriașe de beton împlintite în fundul mării. Tunelul ar urma să fie construit dintr-o țevă de beton armat prevăzută cu suprafețe exterioare de stabilizare, ce vor putea fi dirijate în mod automat. Acest lucru este necesar pentru anularea mișcărilor pe care tunelul le-ar putea face în urma traficului intens din interior, sau a agitației oceanului.

Interiorul tubului ar urma să fie împărțit în două părți: jumătatea superioară ar conține două autostrăzi duble, iar jumătatea inferioară ar adăposti câteva linii paralele de cale ferată. Se înțelege că partea cea mai dificilă a proiectului o constituie

montarea tunelului sub valuri. Dar și această problemă a fost rezolvată cu succes de oamenii de știință sovietici. În cazul realizării tunelului, ar putea fi folosite țevi lungi de cîte 80 m, acoperite la capete cu o masă plastică specială, perfect transparentă și impermeabilă. Țevile vor putea fi aduse cu șlepurile pînă la locul de montaj unde printr-un procedeu ingenios ar fi coborîte sub apă, la adîncimea stabilită. Urmează apoi îmbinarea sub apă a tronșoanelor de țevă, prin sudură la înaltă frecvență. În acest fel tunelul s-ar întinde repede, ca un uriaș șarpe marin, de la un continent la celălalt. Un număr impresionant de scafandri vor ancora apoi țevile de blocurile de beton și cu aceasta lucrarea ar fi, în linii mari, încheiată.

În timpul exploatării, echipe de ingineri îmbarcați pe submarine speciale ar urma să facă controale periodice pereților exteriori ai tunelului și să ia măsurile necesare în caz de nevoie.

Totul este deocamdată un simplu proiect — extrem de îndrăzneț. Dar este evident că oamenii de știință sovietici, care au creat o nouă planetă a sistemului solar și care au trimis o rachetă în Lună, vor putea realiza și această minune tehnică. În acest caz, s-ar putea ca într-o zi călătorii să se urce la Moscova într-un vagon cu paturi al unui tren rapid pe care să nu-l mai părăsească pînă la San-Francisco.

ing. Ion Suceveanu

Telescopul solar al observatorului astronomic din Moscova

Automobilul — vehicul depășit?

În epoca avioanelor cu reacție și a rachetelor interplanetare, automobilul, chiar și cel cu linii perfect aerodinamice, pare un mijloc de locomotivă învechit. Cu toate acestea, automobilele dețin și vor deține încă multă vreme supremația în ceea ce privește numărul călătorilor și al călătoriilor pe distanțe scurte și medii. Pe de altă parte, noua tehnică afectează și construcția de vehicule auto. Datorită ei, au sporit enorm în ultima vreme posibilitățile de perfecționare a autovehiculelor. Îmbunătățirile se referă atât la confortul, cît și la viteza lor. 100 de kilometri pe oră a devenit viteză obișnuită chiar și pentru mașinile de mic litraj. Constructorii tind să realizeze în prezent viteze mult superioare, construind în acest scop motoare de tip nou.

AUTOMOBILUL VIITORULUI...

Recent, constructorii sovietici au prezentat la expoziția de la Brno noi tipuri de automobile remarcabile prin liniile lor modernă, aerodinamică. Aceste automobile, de 6 locuri, realizează o viteză pînă la 200 de kilometri pe oră. Toate comenzile sînt automate. Datorită particularității enumerate mai sus, automobilele asigură condițiile necesare călătoriilor pe distanțe lungi.

Progresele înregistrate în tehnica motoarelor cu reacție face să devină actuală problema folosirii lor și în construcția de automobile. Cu un asemenea tip de motor se vor putea atinge viteze de sute de ki-

lometri pe oră. Institutele corespunzătoare de pe lângă Academia de Științe a Uniunii Sovietice au întreprins vaste cercetări în această direcție și rezultatele nu vor întîrzi să se arate.

Un proiect de imediată actualitate, care constituie o adevărată revoluție în tehnica motoarelor de automobile, prevede amplasarea motoarelor electrice direct pe axele roților, comanda lor fiind de asemenea unică. Ce avantaje prezintă noul proiect? În primul rînd se realizează eliminarea combustibilului lichid, folosit pînă acum la alimentarea motoarelor cu explozie. Motoarele electrice vor fi alimentate de acumulatori — sursă de energie electrică — extrem de ieftină. Construcția motoarelor electrice este mai simplă și durabilitatea lor mult mai mare decît aceea a motoarelor cu combustie internă.

După cîte se vede, constructorii de automobile nu vor rămîne în urma colegilor lor din domeniul aviației. Nu, automobilul n-a ieșit din competiție nici în secolul vitezelor superioare. Construcția perfect aerodinamică, comenzi automate, viteză sporită, confort modern, iată caracteristicile automobilului de mîine.

...PE DRUMURILE VIITORULUI

Noile caracteristici ale vehiculelor auto și mai ales vitezele mari pe care le vor atinge ridică un șir de cerințe specifice, printre care cea mai însemnată este aceea a șoselelor. Ce fel de drumuri sînt necesare pentru circulația mașinilor ultramoderne? Ce măsuri trebuie luate pentru a se asigura circulația continuă a vehiculelor? Ce fel de șosele sînt necesare pentru evitarea accidentelor de circulație? Răspunsurile la aceste întrebări ni le ofera recenta lucrare a specialiștilor sovietici A. P. Alexandrov și A. L. Iurie.

...De pe șoselele viitorului vor dispărea intersecțiile. Pe magistralele moderne, circulația se va desfășura în sens unic. Semnalizarea și controlul circulației se va realiza din puncte fixe, cu aparatură electrică.

Toate aceste prevederiri au depășit de mult domeniul literaturii științifico-fantastice: ele sînt rezultatul activității de laborator, aflată într-un stadiu avansat. Automobilul va însoți omul încă multă vreme, în călătoriile cu scop practic sau de agrement.

ing. A. Liseanu

microscop

CASA DIN MATERIAL PLASTIC

Inginerul sovietic I. Gleadeșkin a propus proiectul unei case originale din masă plastică, cu pereți reticulari, care poate fi montată într-o singură zi. Cerevele ferestrelor, ușile, tavanul — toate sînt confecționate din mase plastice extrem de rezistente, iar acoperișul — din nylon. În locul fundației obișnuite, se folosesc niște conducte ușoare din SVAM, un nou material de construcție care se obține din fibre de sticlă și gudroane sintetice.

Un amănunt interesant: la montajul întregii case nu se folosește un singur cui, toate îmbinările făcîndu-se cu ajutorul unui clei special.

UN RADIOTELESCOP URIAȘ

Radiotelescopul de la Institutul de fizică „P. N. Lebedev” al Academiei de Științe a U.R.S.S. este unul din cele mai mari radiotelescoa-

pe mobile din lume. El are un diametru de 22 metri și este montat pe un suport rotativ mobil, acționat pe cale electrică.

Uriașul radiotelescop e prevăzută cu un „ghid” special — un telescop optic, cu ajutorul căruia reflectorul poate fi orientat cu ușurință spre orice obiectiv de pe bolta cerească. Noul radiotelescop înregistrează semnalele emise pe unde centimetrice de Soare, Lună și de celelalte planete, precum și de radionebuloase și de hidrogenul care se află în spațiul interplanetar. El permite de asemenea obținerea „radioimaginii” Soarelui, ceea ce este deosebit de important în studiarea proceselor fizice care au loc în acest astru.

TAPETE ÎN LOC DE RADIATOARE

Colaboratorii științifici ai Institutului de chimie fină din Moscova au prezentat o inovație extrem de interesantă: tapete pentru încăl-

zitul interioarelor. Aceste tapete originale sînt confecționate din polimeri, avînd trei straturi suprapuse. Unul din straturi, conectat la rețeaua electrică, se poate încălzi pînă la o temperatură de 40 grade menținînd, cu ajutorul unor regulatoare termice, o căldură uniformă în toată încăperea.

Aceste tapete practice și cu un aspect atrăgător, pot fi folosite cu succes nu numai la încălzirea imobilelor, dar și a vagoanelor de cale ferată, a avioanelor și automobilelor.

UN NOU TIP DE MOTOCICLETA

„Saturn” este marca noii motociclete sovietice construită de uzinele „I. J.”. Motocicleta are un motor de 14 c.p., cu un singur cilindru, în doi timpi. Ea poate atinge o viteză de 105 kilometri pe oră și consumă 3.5 litri de benzină la o sută de kilometri.

Masele plastice în transporturi

Se știe că aproape cincizeci la sută din transporturile pe uscat și pe apă se fac „în gol”, dat fiind că o seamă de mijloace de transport cu carcasă metalică ca: cisterne de cale ferată, cisterne-auto, sau șlepurile sînt folosite cu încărcătură utilă numai într-o singură direcție.

Pentru a evita această situație și spre a putea folosi cu randament maxim mijloacele de transport, inginerii și tehnicienii sovietici au găsit o soluție cît se poate de practică. Ea constă în înlocuirea carcaselor metalice cu carcase din mase plastice. Acestea din urmă au multe avantaje: pe lângă că sînt mult mai ieftine, mai ușoare și mai durabile, sînt și suficient de rezistente față de acizi și de baze, precum și față de toate derivatele petrolului. Rezervoarele din material plastic pot fi apoi întrebuințate și pentru depozitarea de produse petrolifere, în campaniile de recoltare sau pe șantierele de construcții, unde fiecare camion este nespum de prețios. Folosirea unor asemenea rezervoare plastice este o soluție ideală.

Să luăm un exemplu: o garnitură de tren prevăzută cu asemenea cisterne, după ce a efectuat un transport cu produse petrolifere sau acizi, la întoarcere,

poate fi folosită cu același succes la transportul unor mărfuri de altă natură. Cisternele din material plastic sînt strînse și încărcate într-un singur vagon, restul platformelor devenind libere pentru mărfuri obișnuite: cherestea, mașini etc.

În ce privește depozitarea produselor petrolifere, se știe că emanațiile lor de gaze sînt extrem de puternice și în cazul depozitării în cisterne metalice se iau anumite măsuri de precauție. Astfel, cisternele sînt prevăzute cu două supape: supapa de presiune și cea de vacuum, iar suprafețele lor, atunci cînd sînt folosite la depozitarea benzinei, se vopsesc în alb și se stropesc din cînd în cînd cu apă pentru a opri, pe timp de vară, emanațiile excesive de gaze. În cazul depozitării în rezervoare din mase plastice, dispăre necesitatea luării unor asemenea măsuri.

Din punct de vedere economic, folosirea maselor plastice în transport și în depozitarea mărfurilor este extrem de rentabilă. S-a calculat că numai prin înlocuirea damiganelor de sticlă destinate transportului de acizi cu saci din material plastic se va putea realiza anual o economie de peste unsprezece milioane ruble.

Primele filme sovietice în România

În vechea Românie, cinematografia vecinilor noștri a fost sistematic persecutată. Abia din 1935 începe a exista import metodic și o casă de locație specială. Până atunci, filmul sovietic reușea doar, cînd și cînd, să se „strecoare”, grație altor țări cu care cinematograful din U.R.S.S. avea raporturi de comerț și uneori de coproducție. Ba chiar, la un moment dat, studiourile ruse „Mejrabrom” înființează o secție internațională, destinată a crea filme cu teme mai familiare publicului de peste granițe. Pe de altă parte, se încheie contracte cu mari specialiști străini care să colaboreze cu cei din studiourile sovietice. Astfel au fost: Hans Richter, Pabst, Rutmann, Piskader, iar ca scenariști Bela Balas, Friedrich Wolf, Ernst Toller. În fine, nu arareori aveau loc „coproducții” în special cu Germania (pînă în 1933). O remarcabilă coproducție a fost „Frații Karamazov”, regizat de sovieticul Ozep, interpretat de actrița sovietică Anna Sten și cu marele actor german Fritz Kortner. Filmul a avut mare succes la noi. Un alt film care a făcut senzație a fost „Cadavrul viu”, după Tolstoi, regia tot Ozep, actor principal Pudovkin. Acest film fusese în întregime turnat în Germania. Asemenea coproducții înlesneau importatorilor români procurarea de filme sovietice. „Boule de suif”, adică „Bot-de-osinză”, după nuvela lui Maupassant, a fost o magistrală lucrare a marelui regizor sovietic Mihail Romm, cu Anna Sten, Jack Trevov și marele artist german Werner Kraus. Tot pe Anna Sten români au putut-o vedea în admirabilul film al aceluiași Ozep: „Conducu-ța galbenă”. De altfel, această lucrare împreună cu o alta: „Satul ispitelor” (prezentat și la noi) au fost cele două opere care au atras atenția publicului occidental asupra originalității cinematografului sovietic. Ele s posterioare „Crucișătorului Potemkin” (care e din 1926). Dar acesta din urmă nu putea fi cunoscut, căci cenzura tuturor țărilor europene și americane îl interziseser.

Țin minte și acum emoția produsă la noi de „Satul ispitelor”, o poveste plină de reminiscențe folclorice, plină de grație, de farmec, de prospețime, de tulburătoare sinceritate. Autoarea, Olga Preobrajenskaia, fusese actriță la Teatrul Mare și, sub noul regim, se apucase de regie (Titlul original al filmului: „Cumetrele din Riazan”).

Dar nu prin acest film s-a făcut pri-

mul contact între publicul românesc și profundele invenții artistice ale cinematografului sovietic. Ne fusese dat să vedem, prin anul 1926 o remarcabilă producție a lui Tarici: „Țarul Ivan”, în care juca strălucitul actor Moskvin, din trupa lui Stanislavski. În filmul lui Tarici se găseau laclaltă toate comorile de invenție artistică adunate de cineaștii sovietici: Dziga Vertov, cu al său „cine-ochi” care pe furis, în prim-planuri violente sau intime, „surprindea” calde-calde efuziunile, elanurile spontane ale omului filmat; apoi Eisenstein, cu al său „montaj de atracțiuni”, îmbinări de planuri în care fiecare moment produce estelicește un „șoc” emoțional; apoi Kuleșov, profesorul cel mare al tuturor, Kuleșov, cu ingenioasele lui procedee de stilizare a jocului actorilor. Toate acestea le-am avut grație lui Tarici, căci nici Eisenstein, nici Vertov, nici Kuleșov nu putuseră răzbi prin cortina de fier a cenzurilor burgheze.

Datorită acestui film, spectatorul român face cunoștință cu minunile artei revoluționare rusești. De-acum înainte el știe la ce să se aștepte. De-acum înainte se va naște, chiar și la puțin informații noștri concetățeni, ideea că filmul rus se află în avangarda cinematografului mondial. Ideea pe care filmele ulterioare o vor confirma: Satul ispitelor, Cadavrul viu, Conducuța galbenă, Vulpea argintie (de Pudovkin, 1928), Căpitanul de poștă (după Pușkin, cu Moskvin, 1925), Țar și poet (1927, povestea vieții lui Pușkin, în regia lui Gardin, faimosul actor rus), Al 41-lea, realizat de bătrînu și celebrul regizor Protazanov. Toate aceste filme confirmau spectatorului român ideea că o estetică nouă și triumfătoare a răsărit din acel Răsărit al tuturor lumînilor.

Dacă publicul primea cu uimire și căldură producția rusească, nu același lucru se poate spune despre cea mai mare parte a presei burgheze. Cronicarii se fereau să vorbească despre cinematografia sovietică și profitau de toate ocaziile pentru a menține în mintea cititorului confuzia între filmele sovietice și cele făcute de rușii emigranți.

După cum am mai spus, de abia prin 1935, în epoca sonorului și vorbitorului se înființează la noi un import sistematic. În epoca cinematografului mut, spectatorul român a fost lipsit de o imensă cantitate de filme sovietice remarcabile — întreaga producție a lui Eisenstein, apoi alte filme celebre (istoriografii zic chiar „epocale”) ca „Miss West în țara bolșevicilor”, „Dura lex” și „Raza morții” ale lui Kuleșov, apoi „Mama”

(după Gorki regia Pudovkin, actor principal Batalov-senior), „Sfîrșitul Sankt-Petersburgului” (Pudovkin), înșfîrșit, și ca să nu vorbim decît de capodopere, filmele lui Dovjenko: „Pămînt”, „Arsenalul”, „Simfonia Donbassului”, „Cele trei cîntece ale lui Lenin”, precum și clasică lucrare „Deputatul de Baltica” a lui Zarhi și Heifiț (interpret Cerkasov).

Cum am mai spus, filmele sovietice erau obiectul unor sistematice persecuții indirecte. Astfel s-a întâmplat cu „Locotenentul invizibil” (de Feinzimmer, cu muzică de Prokofiev, o muzică așa de interesantă încît de atunci se execută ca bucată muzicală independentă).

În această atmosferă, alegerea filmelor de către importatori se făcea și după criteriul prudenței nu numai acela al calității. Se preferau filmele „nepolitice” ca „Guliver”, „Ruslan și Ludmila”, „Muzicantul din Petrograd”, „Toată lumea ride”, „Locotenentul invizibil”, vechea „Furtună” a lui Ostrovski, „Copiii căpitanului Grant” după Jules Verne, „Cercul”. Chiar cele cu caracter mai politic, aveau un aspect oarecum obiectiv documentar, ca „Emigranții”, sau „Petru cel Mare” (Petrov regizor, Cerkasov în rolul țareviciului) în 2 serii.

Desigur, aceste filme aveau tîlc politic tot atît de intens ca și cele cu subiect evident politic. Astfel, „Locotenentul invizibil” era o satiră enormă împotriva formalismului birocratic (scriptele cereau să figureze acolo un locotenent, care nu exista. Atunci el este creat, pe hîrtie, și apoi, tot pe hîrtie, avansat, însurat, divorțat, decorat, surghiunit, reabilitat, ucis, și finalmente înmormîntat cu funeralii naționale).

Din pricina cenzurii, spectatorul român nu a putut lua cunoștință de două particularități tipice ale artei sovietice. Face, poate, excepție filmul „Vulpea argintie” unde găsim una din temele preferate ale cinematografului revoluționare, anume: un om simplu, grație evenimentelor, capătă conștiință de ceea ce se petrece în juru-i înțelege. Este — ca să folosesc expresia criticilor francezi — o „priză de conștiință” în fața istoriei. Pudovkin este marele maestru al acestei probleme. Eisenstein e specialistul altei idei. La el nu există, ca la celălalt, un erou central. El a creat un personaj nou: „eroul-masă”. Spectatorul român de altă dată nu a putut gusta frumusețea acestor două aspecte etice ale esteticii sovietice. Din fericire, spectacolele și retrospectivile de după eliberare l-au despăgubit din belșug de aceste privațiuni trecute.

D. I. Suchianu

SE TURNEAZA:

„Munța de argint”

Actorii V. Merkuriev, N. Medvedeva, V. Drujnikov și L. Kasianova într-o scenă din film

Viața plină de freamăt a marilor șantieri, destinele oamenilor atît de diferiți, care au venit din toate colțurile Uniunii Sovietice pentru a participa la construcția uzinelor, a hidrocentralelor și a noilor orașe, oferă un interesant obiect de investigație atît pentru literatură cit și pentru cinematografie. „Komsomolsk pe Amur”, una dintre primele capodopere ale cinematografului sovietic, este și filmul cu care și-au făcut intrarea pe ecran entuziaștii constructori sovietici. De atunci, marilor șantieri sovietice le-au fost dedicate multe filme. Poeticul scenariu al lui Alexandr Dovjenko pentru filmul „Poemul mării” a fost inspirat de șantierul hidrocentralei de la Kahovka de pe Nipru. Serghei Antonov și-a ales ca loc al acțiunii scenariului său „Nunțe de argint” șantierul hidrocentralei de la Bratsk, pe Angara. Pe acest uriaș șantier siberian o echipă de filmare a „Mosfilmului” condusă de regizorul A. Zarhi, a transpus pe peliculă scenariul lui Serghei Antonov. Filmul urmărește paralel viața mai multor personaje. În lumina obiectivului se află îndeosebi familia Bulighin. Ivan Denisovici, tatăl, care a avut mai multă vreme o funcție de răspundere într-un minister, în urma comportării sale greșite față de oameni este trimis să lucreze în vechea sa meserie de constructor de poduri. Bulighin pleacă pe marele șantier al hidrocentralei din Siberia, însoțit de so-

ția sa și urmat curînd de Olea și Viktor, cei doi copii. Viața clocotitoare a șantierului, munca în mijlocul unui colectiv harnic și entuziast, se dovedesc o adevărată școală a vieții pentru membrii familiei Bulighin. Aici Ivan Denisovici învață să prețuiască oamenii. Anna Semionovna, soția lui, o femeie supusă și timidă, capătă încredere în propriile ei forțe, înțelegînd că poate fi utilă oamenilor. Pentru Olga și Viktor munca pe șantier înseamnă primii pași spre o viață adevărată.

Echipa de filmare a petrecut mai multe luni pe șantierul de la Bratsk. Aici, toată lumea îi numea pe cineaștii „brigada constructorilor de poduri”. Actorul Vasili Merkuriev, interpretul lui Ivan Bulighin, era fa-

L. Tolmăciova și D. Efreimov în piesa „Cinci seri”

Inceputul unei cariere

Părăsind cu cîțiva ani în urmă orașul natal, Saratov, pentru a urma la Moscova cursurile școlii teatrale de pe lângă M.H.A.T. tînăra Lidia Tolmăciova nu-și putea închipui că se va număra vreodată printre fondatorii unui teatru.

Încă din primul an de studii, Lidia a fost solicitată să joace la teatrul „Mossoviet”. I s-au atribuit roluri interesante pe care și le doresc mulți dintre tinerii actori. Printre ele, rolul Ninei, frumoasa și naiva soție a lui Arbenin din piesa „Mascarada” de Lermontov și rolul lui Regan, liica mijlocie a regelui Lear.

În clasa de actorie a școlii teatrale unde continua să învețe Tolmăciova se purtau deseori discuții aprinse despre teatru și contemporaneitate. Lidia și colegii ei doreau să lucreze cu toții împreună, după absolvirea

școlii. De aci s-a născut ideea fondării unui nou teatru.

În lunile premergătoare examenului de diplomă, au început primele repetiții. Desigur, aceasta cerea tuturor un efort deosebit, căci majoritatea erau angajați la diferite teatre din Moscova, iar repetițiile pentru spectacolele care urma să se inaugureze noul teatru aveau loc după miezul nopții.

Premiera a avut loc într-o seară de iunie, în mica sală de spectacole a școlii cu piesa lui Viktor Rozov, „Zboară cocorii”, care a inspirat cunoscutul film.

Cu acest spectacol și-a început cu doi ani în urmă existența, tînărul teatru moscovit „Sovremennik” („Contemporanul”).

De dragul său, Lidia Tolmăciova a părăsit „Mossovietul”.

„Dacă înainte m-ar fi întrebat cineva despre rolul la care visez, as fi răspuns cu siguranță: Larisa din „Fata fără zestre” de Ostrovski și Julietta din tragedia lui Shakespeare — mărturisește Lidia Tolmăciova. Fierște, aceste două roluri mă atrag și acum. Dar adevărata satisfacție o pot oferi unui actor mai ales rolurile care pot fi utile oamenilor, contemporanilor noștri, rolurile care sînt mai apropiate de viața lor, de problemele ce-i preocupă...”

Pe scena teatrului „Sovremennik”, Lidia Tolmăciova s-a fost dat să interpreteze multe asemenea roluri contemporane. Eroinele ei sînt foarte diferite: Ninnucia, fata însetată de fericire și dezamăgita, din piesa lui Eduardo de Filippo „De Pretore Vincenzo”, Lenocika cea avertată și mărginită din piesa „În căutarea bucuriei” de Viktor Rozov ș.a. În actuala stagiu, noua eroină a Lidiei Tolmăciova este Tamara, din piesa lui A. Volodin „Cinci seri”.

M. C.

REFLECTOR

Actorul A. Jilfov de la teatrul M.H.A.T. a terminat de curînd o dramaturgie după romanul lui A. F. Pisemski „O mie de suflete”. Piesa va fi jucată pentru prima oară pe scena teatrului de dramă din orasul Kalinin.

Recenta lună a prieteniei danezo-sovietice a prilejuit printre altele manifestări și organizarea unei gale a filmului sovietic, la cinematograful „Casino” din Copenhaga și în marea sală de vizionări a ziarului „Lang of folk”. Au fost prezentate cu mult succes filmele „Marea bătălie”, „Evgheni Oneghin”, „Într-un ceas bun”, ș.a.

Ultima producție a studioului de știință popularizată din Kiev se intitulază „Alexandr Ghitalov povestește”. Eroul Muncii Socialiste Alexandr Ghitalov este șeful unei renumite brigăzi de tractoare a cărei experiență este astăzi preluată în multe regiuni din Ucraina. Pe lângă brigada lui Ghitalov a fost constituită chiar o școală internațională de mecanizatori.

Grișori Ciuhrai, talentatul regizor al filmului „Al 41-lea”, a terminat de curînd cel de al doilea film „Balada soldatului”, la care a colaborat și ca scenarist. Critica sovietică a caracterizat noul film al lui Ciuhrai drept „un film despre bunătatea omului”. În rolul principal, al soldatului Alioșa Skvorțov, apare un tînăr actor, Vladimir Ivasov. În film îi vom revădea și pe actorii Evgheni Urbanski (din „Comunistul”) și Ella Tejdei (din „Pavel Korceaghin”).

„Chemarea scenei”, nouă producție a studioului de știință popularizată din Leningrad redă procesul de pregătire a unui spectacol teatral.

In întâmpinarea Congresului A. R. L. U. S.

In întâmpinarea celui de al V-lea Congres al Asociației noastre se desfășoară conferințele regionale A.R.L.U.S. Ele prilejuiesc o amplă analiză a activității de până acum, relevând totodată interesul și dragostea cu care masele cele mai largi ale poporului nostru urmăresc epocalele realizări ale constructorilor comunismului. In cadrul conferințelor, se aleg noile consilii regionale, precum și delegații la cel de al V-lea Congres A.R.L.U.S.

Duminică, 18 octombrie s-au ținut conferințele organizațiilor A.R.L.U.S. din regiunile: Bacău, Baia Mare, Constanța, Pitești, Iași, Oradea.

BACĂU

O activitate largă de mase

Lucrările conferinței regionale A.R.L.U.S.-Bacău au fost conduse de tov. Marin Florea Ionescu, vicepreședinte al Consiliului General A.R.L.U.S.

Darea de seamă a fost prezentată de tov. Ghica Constantin, directorul Teatrului de Stat din Bacău, președintele Consiliului regional A.R.L.U.S. Ea a înfățișat bilanțul unei activități rodnice, consacrate popularizării Uniunii Sovietice și întăririi continue a prieteniei frățești ce unește popoarele noastre.

Din cuprinsul dării de seamă se remarcă, în mod deosebit, caracterul de masă ce l-au avut manifestările organizate în orașele și satele regiunii, precum și participarea celor mai diferite categorii de oameni ai muncii la aceste manifestări. Zeci de mii de oameni ai muncii au luat parte, în ultimele luni, la conferințele și simpoziioanele având ca temă septenalul. Conferințele despre sateliții lansați în Uniunea Sovietică, despre automatizarea producției și avântul tehnicii noi au întrunit alte zeci de mii de participanți. Cu cel mai viu interes au fost urmărite manifestările consacrate popularizării politicii de pace a Uniunii Sovietice și vizitei tovarășului N. S. Hrușciiov în Statele Unite.

Participarea masivă a oamenilor muncii la manifestările de popularizare a Uniunii Sovietice s-a vădit și cu prilejul concursului regional „Să cunoaștem Uniunea Sovietică”. La concurs au luat parte muncitori, tehnicieni și ingineri din întreprinderi, țărani colectivști și muncitori din gospodăriile agricole de stat, elevi și profesori, intelectuali din cele mai diferite domenii de activitate. Concursul a stimulat interesul pentru studiarea geografiei politice și economice a U.R.S.S., precum și pentru cunoașterea literaturii și artei sovietice. Peste 50.000 de participanți au răspuns la întrebări. După încheierea concursului, la sediul Consiliului regional, au sosit sute de scrisori prin care se cerea organizarea de noi manifestări similare.

CONSTANȚA

Cu sprijinul activului obștesc

La lucrările conferinței regionale A.R.L.U.S.-Constanța au participat peste 200 de persoane: muncitori din întreprinderile industriale ale orașului și țărani colectivști din regiune, reprezentanți ai vieții economice și culturale din localitate, activști de stat și pe tărîm obștesc, militari. Au participat de asemenea Alexandr Golencikov, Consul general al U.R.S.S. la Constanța, Constantin Mindreanu, secretar al Comitetului regional P.M.R.-Constanța și Ilca Melinescu, director al editurii „E.S.P.L.A.-Cartea Rusă”, din partea Consiliului General A.R.L.U.S.

Darea de seamă, prezentată de dr. Pimen Fusu, președintele Consiliului regional A.R.L.U.S.-Constanța a înfățișat activitatea depusă de comisiile A.R.L.U.S. din regiune de la ultimul Congres

Prin tre formele de muncă folosite cu succes, s-au remarcat întâlnirile organizate cu cei ce au vizitat Uniunea Sovietică. Relatăriile lor bazate pe impresiile culese de la fața locului, au fost mult apreciate de auditori.

Darea de seamă și discuțiile care au urmat, au relevat și unele lipsuri ale muncii Consiliului regional: lipsa de operativitate a unor comisii A.R.L.U.S. din întreprinderi și instituții; insuficiența preocupare pentru organizarea cursurilor de limbă rusă. Numeroși vorbitori și-au luat angajamente concrete în ceea ce privește deschiderea cursurilor de limbă rusă și sporirea numărului de abonați la revista „Veac nou”.

In încheiere, a luat cuvîntul tov. Marin Florea Ionescu care a arătat că A.R.L.U.S.-ul are un teren vast de activitate în această regiune, care își schimbă înfățișarea de la o zi la alta. Pretutindeni se văd roadele prieteniei cu Uniunea Sovietică. Oamenii muncii din regiune, ca și din restul țării, văd cu ochii lor ce însemnat este sprijinul frățesc al oamenilor sovietici. Activitatea consiliului nou ales trebuie ridicată la nivelul prețurii și stimei pe care oamenii muncii din regiune le dovedesc față de Uniunea Sovietică.

Conferința a ales noul consiliu regional și delegații pentru cel de al V-lea Congres A.R.L.U.S. Din rândurile membrilor consiliului și al delegaților la Congres fac parte muncitori din orașul și regiunea Bacău, țărani colectivști și întovărășiți, intelectuali de frunte.

In prima ședință, Consiliul a ales în unanimitate noul birou din care fac parte tovarășii: Ghica Constantin (președinte), Enăsoaie Victor (vicepreședinte), Călinescu Gheorghe (vicepreședinte), Micu Ioan (vicepreședinte), Ionesi Vasile (secretar), Mirza Vasile, Neculce Silvia, Maisteruc Alexandrina și Finder Constantin.

P. Granea

ciere. Astfel, Festivalul filmului sovietic, organizat anul trecut cu prilejul Lunii prieteniei a întrunit peste 40.000 spectatori, iar la manifestările prilejuite de Zilele artei și culturii bielorusse au participat peste 10.000 de persoane.

Conferința a dezbătut în spirit critic și autocritic lipsurile care mai persistă în activitatea consiliului regional. Astfel, tov. Ion Olaru, secretar al Comitetului orașenesc U.T.M., Carabagiu, membru în colegiul avocaților din localitate, Gheorghe Moldoveanu, muncitor la D.R.N.M., Simon Tavitian, redactor șef adjunct al ziarului „Dobrogea Nouă” ș.a. au criticat biroul Consiliului regional pentru insuficiența preocupare în organizarea

ORADEA

In pas cu actualitatea

Direcția principală a activității consiliului regional A.R.L.U.S.-Oradea și totodată succesul cel mai însemnat al acestei activități a fost popularizarea sistematică a realizărilor răsunătoare dobîndite de popoarele sovietice pe drumul construcției desfășurate a comunismului. Documentele celui de al XXI-lea Congres al P.C.U.S., importanța istorică a planului septenal, succesele obținute de oamenii sovietici în primul an al septenalului au fost obiectul unui număr de 1.300 de manifestări la care au participat 250.000 de oameni ai muncii.

Popularizarea acestor obiective de o importanță excepțională a fost făcută pe diferite căi: conferințe cu prilejul cărora au luat cuvîntul personalități ale vieții culturale și științifice din localitate și din centre mari ca București, Cluj, Timișoara, variate forme de agitație vizuală cum ar fi expozițiile de stradă, panouri cu cifrele de control ale planului septenal, afișe consacrate dezvoltării industriei sovietice, difuzate în întreprinderile din oraș și regiune, fotografii privind perspectivele de dezvoltare a agriculturii sovietice, editate pentru mediul rural și altele.

Popularizarea succeselor epocale dobîndite de știința și tehnica sovietică a constituit, de asemenea, un obiectiv principal al activității consiliului regional A.R.L.U.S.-Oradea. După lansarea primei rachete cosmice sovietice a fost elaborată conferința „Racheta cosmică sovietică”, expusă în 141 de comisii, în fața a peste 30.000 de auditori. Aceleași teme l-au fost consacrate expunerile făcute de conferențiarilor universitari Iulian Helgiu și Eduard Felzezi din Cluj și profesorul Dumitru Oradea de la Academia Militară din București. Aselezarea rachetei cosmice sovietice a prilejuit alt ciclu de conferințe, care a avut loc la Casa prieteniei romino-sovietice din Oradea, la Casa de cultură raională din Beiuș, la stațiunea balneară Victoria și în alte localități.

In cadrul Lunii prieteniei romino-sovietice consiliul regional a organizat trei simpoziioane privind superioritatea mondială a științei sovietice, cu care prilej au luat cuvîntul specialiști de frunte.

Consiliul regional A.R.L.U.S.-Oradea a acordat o atenție permanentă popularizării luptei consecutive pe care o duce Uniunea Sovietică pentru triumful principiului leninist al coexistenței pașnice, al colaborării, prieteniei și păcii între popoare. In acest scop, consiliul a elaborat de fiecare dată în mod operativ conferințe care au fost expuse la Casa prieteniei, în cluburi, colțuri roșii și cămine culturale. Cu prilejul vizitei tovarășului N. S. Hrușciiov în S.U.A. consiliul a inițiat un ciclu de conferințe urmărite cu uriaș interes de oamenii muncii din oraș și regiune.

Dar consiliul regional A.R.L.U.S.-Oradea n-a înregistrat în activitatea sa numai succese. Dintre lipsurile manifestate și criticate cu prilejul adunării, trebuie amintită în primul rînd slaba organizare a cursurilor populare de limba rusă.

La sfîrșit au fost aleși, în unanimitate, cei 27 de membri ai noului consiliu regional A.R.L.U.S.-Oradea și delegații la cel de al V-lea Congres A.R.L.U.S.

Din noul birou al consiliului regional A.R.L.U.S.-Oradea, fac parte tovarășii:

cursurilor de limba rusă, pentru legătură încă slabă cu consiliile raionale etc.

In încheierea conferinței s-a trecut la alegerea noului consiliu regional A.R.L.U.S. și a delegaților la cel de al V-lea Congres A.R.L.U.S. In noul birou au fost aleși: dr. Pimen Fusu, directorul spitalului nr. 1 Constanța (președinte) ing. Petre Tomoroga, directorul stației experimentale Valul Traian și Alexandru Pop, vicepreședintele Sfatului popular regional Constanța (vicepreședinte) Simon Tavitian, redactor șef adjunct al ziarului „Dobrogea Nouă”, Jean Ionescu, directorul Teatrului de Stat, Dumitru Spinu, președintele colegiului de avocați (membri), Ștefan Șerban (secretar).

Al. Brătescu

Dr. Ion Rusdea, medic primar al spitalului de ortopedie, președinte, Gheorghe Mărieș, vice-președinte al U.R.C.C., Ilie Ghiulai, șef adjunct al secției de învățămînt, vicepreședinte, Ioan Lenghe secretar, Ladislau Kovacs, Viorel Paruta, și Ana Zahan-membri.

I. Scutaru

IAȘI

Munca în rîndurile intelectualității

Din darea de seamă prezentată Conferinței regionale A.R.L.U.S.-Iași de către prof. univ. Cristofor Simionescu, rectorul Institutului Politehnic, a reieșit, așa cum era și firesc într-un centru universitar cu vechi tradiții cărtărești, că o vie activitate a fost desfășurată printre intelectuali. Dezvoltarea economiei sovietice, marea înflorire culturală, rolul U.R.S.S. în viața internațională, avîntul științei și tehnicii sovietice — lată teme care au fost susținute cu competență în fața unor numeroși auditori. In același timp, au fost discutate acțiuni susținute pentru răspîndirea cărtii ruse și sovietice, pentru popularizarea filmului sovietic și pentru o mai temeinică organizare a cursurilor populare de limbă rusă.

Dar, așa cum s-a arătat în raport în discuțiile purtate pe marginea raportului ca și în concluziile trase de tovarășii Ioan Niculi, în activitatea consiliului a existat și lipsuri. La „Casa prieteniei” din Iași nu au fost folosite formele și mai atrăgătoare în prezentarea realității sovietice, nu a fost aplicată experiența altor „Case ale prieteniei” din țară — în special a celei din București. Consiliul regional-Iași nu a popularizat experiența rodnică a unor activități obștesc A.R.L.U.S. din raioane, a unor comisii, nu a acționat întotdeauna ca un organ permanent de îndrumare și control al consiliilor raionale.

Vorbitorii au cerut consiliului să acorde în viitor o și mai mare atenție muncii în rîndurile intelectualilor. Nu trebuie uitat că Iașul este un oraș cu vechi tradiții ale prieteniei romino-ruse. Sînt nume de oameni din trecut îndepărtat, ca și mai aproape de vremile noastre, care vorbesc despre această prietenie: există monumente care sînt nu mai puțin grăitoare; numeroase sînt hrîsoavele în arhivele Iașului care se mai cer cercetate și aduse la cunoștința maselor. Atragerea cadrelor linere universitare în muncă A.R.L.U.S. trebuie să constituie, în viitor, o preocupare de prim ordin.

La dezbateri pe marginea dării de seamă au luat parte, printre alții, tovarășii: acad. V. Mirza, Dr. Justin Moisescu, mitropolit al Moldovei și Sucevei, prof. univ. Cristofor Simionescu, rectorul Institutului Politehnic, Adria Popovici, țărăn muncitor, H. Moscovici, director al regionalei C.L.D.C., conf. univ. Ioan Curievici și alții.

Noul birou al Consiliului regional A.R.L.U.S.-Iași a fost alcătuit astfel: președinte — Ion Niculi; vicepreședinte prof. univ. Cristofor Simionescu, rectorul Institutului Politehnic, Petru Socaci, Directorul Palatului Culturii, prof. univ. Emil Lăzărescu; membri: Chir Marin, șeful secției învățămînt Sfatului Popular regional Iași, Olgă Costinescu, lector universitar, Constantin Popovici, Aurel Rusu, H. Moscovici, M. Coman și Ilie Guzu secretar

Bogdan Varvara

Incheind la
ADAS
ASIGURARI MIXTE
DE
PERSOANE
realizate

- prevedere pentru voi și familiile voastre
- economie
- participați la tragerile lunare de amortizare

„Rusia este pe buzele tuturor“

Am o cunoștință vânzător de ziare: ține un chioșc pe una din arterele animate ale Broadway-ului. Spre deosebire de majoritatea gălăgioșilor săi colegi, el nu se limitează numai să vândă ziare, ci le și citește. După părerea mea, acest amănunt a influențat într-o mare măsură caracterul său. Reflecțiile despre oameni și evenimente și le însoțește întotdeauna cu o doză respectabilă de ironie și scepticism, ceea ce-i face pe cei care nu-l cunosc îndeaproape să creadă că au în față un cinic înăscut. Firește, ei nu l-ar judeca atât de sever dacă ar ști că, cu treizeci de ani în urmă, acesta om a avut nefericirea să aibă de-a face cu zările locale și că de atunci, zilnic, citește toate publicațiile new-yorkeze de la „New York Times“ și pînă la ziarul de seară „Daily News“.

Intr-una din zile l-am întrebat:

— Ce mai e nou prin ziare?

— La drept vorbind, nimic — mi-a răspuns el. Intimplări scandaloase la Hollywood, ciocniri cu bandiții la Chicago, sinuciderea unui șomer la Detroit. Intimplări vechi cu nume noi — asta-i tot.

Discuția noastră a avut loc acum o lună. Intîlnindu-ne din nou după vizita lui N. S. Hrușciov în S.U.A. i-am pus aceeași întrebare. Mă așteptam să primesc un răspuns caustic; dar spre marea mea mirare l-am auzit exclamînd:

— Ascultați ce scrie aici! „Săptămîna trecută am luat parte la un botez în orașul Savannah. Părinții i-au dat copilului numele de Nikita, în cinstea primului ministru sovietic. Preotul care a oficiat ceremonia botezului a spus: „Numele acesta a devenit sinonim cu Iubitul de pace. Sper că nici rusul Nikita și nici țitul lui american nu vor păta acest nume“.

— Nu știu dacă vă dați seama — îmi spuse el jubilînd, dar cu America s-a întimplat ceva! Dacă vă mai îndoiți de acest lucru, o să vă citesc și dintr-o altă gazetă. Iată: „Vizita lui Nikita Hrușciov în statul Iowa n-a rămas fără urmă. Hrușciov a cucerit inimile oamenilor și și-a făcut noi prieteni... Unul din fermierii de aici era cunoscut pentru atitudinea sa dușmănoasă față de ruși și chiar se pronunțase împotriva invitării premierului sovietic în statul Iowa. Imediat după plecarea lui Hrușciov din Iowa, cîțiva ziaristi l-au rugat să-și spună părerea despre oaspetele sovietic în speranța că va începe să-l calomnieze pe comunistul nr. 1. În loc de răspuns, fermierul a scos din portofel o fotografie care-l înfățișa pe Hrușciov cu o fetiță în brațe. „E nepoțica mea“ — a spus cu mindrie fermierul. Nu i s-a mai pus nici o întrebare: și așa lucrurile erau clare“.

— Cu America s-a întimplat ceva — îmi spuse încă o dată cunoștința mea. El sezisează această schimbare pretutindeni în jurul său și remarcă plin de uimire că ea se reflectă și în paginile ziarelor americane. A citit bine înțeles ceea ce aceleași ziare au scris despre Uniunea Sovietică cu o lună în urmă. Pe atunci gazetele îndemneau poporul să-l întimpline „cu răceală“ pe oaspetele sovietic. Dar ce s-a petrecut în realitate? „Un lucru fără precedent“ — exclamă plin de uimire un corespondent al ziarului „New York World Telegram and Sun“.

Treisprezece zile de neuitat

Și iată ce s-a întimplat: în timpul vizitei lui N. S. Hrușciov în S.U.A. s-a observat o cotitură apreciazabilă în concepțiile americanilor despre Uniunea Sovietică, despre guvernul și politica ei externă. Americanii și-au dat seama că zările le-au prezentat o imagine falsă a marelui stat socialist, i-au denaturat politica externă, i-au calomniat conducătorii. „Hrușciov a exercitat o influență uriașă și, s-ar putea spune, fără precedent asupra S.U.A.“ — recunoaște revista reacționară „News Week“.

Milioane de americani l-au văzut pe oaspetele sovietic la televiziune. L-au auzit prezentînd de la tribuna O.N.U. propunerile sovietice cu privire la dezarmarea generală și totală. Recent, ziarul „New York Post“ remarcă că „S.U.A. nu pot ocoli pur și simplu propunerile lui Hrușciov, care țintesc departe, calificîndu-le drept propagandă. Și totuși aceasta a fost prima reacție la cuvîntarea rostită de Hrușciov la O.N.U. Trebuie să fim gata să ducem tratative în mod serios cu privire la dezarmarea radicală și generală.“

Personalitatea minerului de ieri, astăzi șef al guvernului unui mare stat, sinceritatea și umorul său, au produs o

Mii de americani l-au întimplinat pe N. S. Hrușciov în stația San-Louis

puternică impresie asupra americanilor care știu să aprecieze o discuție sinceră. Chiar și americanii care se țin departe de politică au înțeles cauzele care l-au adus pe N. S. Hrușciov în Statele Unite ale Americii. Orice om lucid și-a dat seama că vizita oaspetelui sovietic va întări speranțele popoarelor într-o viață pașnică.

Nume vechi, refrene vechi...

Vreau să dau acum cuvîntul publicistului american James Aronson.

„Există un grup de americani influenți — scrie Aronson — care din diferite motive tind să mențină „statu-quo-ul războiului rece“ sau chiar să promoveze o politică al cărei rezultat să fie un război împotriva lumii socialiste. La această acțiune participă o parte considerabilă a mijloacelor de informare, adică presa, radioul, televiziunea, ca și virfurile sindicale, personalități guvernamentale (indeosebi militari), o parte a cercurilor industriale și financiare care nu sînt în stare să înțeleagă că pacea și comerțul liber pot de asemenea să aducă profituri.“

Avionul premierului sovietic abia își luase zborul spre Moscova că asupra oaspetelui a și fost îndreptat un puternic atac de născociri scoase din arsenalul „războiului rece“. Inspăimîntați de colosala impresie produsă de Hrușciov asupra poporului american, dușmanii păcii și-au mobilizat imediat specialiștii în minciuni și calomnii grăbindu-se să-i pună în acțiune la posturile de televiziune. Totuși a fost supus focului atacurilor calomnioase: și personalitatea premierului și propunerile lui de dezarmare, pînă și declarația că într-un viitor apropiat guvernul sovietic intenționează să desființeze impozitele. N-a trecut decît o săptămîină de cînd au fost scrise aceste rînduri. Ieri am discutat din nou cu vizitatorul meu de ziare.

— Ce mai e nou prin ziare? — l-am întrebat, ca de obicei.

— Absolut nimic — mi-a răspuns el supărat. — Nume vechi, refrene vechi... Truman susține că rușii nu trebuie crezuți. Rockefeller îi convinge pe businessmen că nu se poate face comerț cu rușii. Nixon declară că rușii desfășoară activitate subversivă în Orientul mijlociu și în Asia..

Interlocutorul meu — un american simplu — își dă seama că toate acestea sînt procedee nedemne la care recurg unele persoane ca să-și ia revanșa pentru marea eșec ce i-au suferit în timpul vizitei lui N. S. Hrușciov în S.U.A.

„Hrușciov a acționat asupra conștiinței poporului american aîdoma zborului rachetei în Lună“. Cuvintele acestea au fost transmise de Associated Press încă înainte de lansarea stației interplanetare sovietice. De atunci, dicționarul american

s-a mai îmbogățit cu un cuvînt. Alături de „Sputnik“, „Mecita“, „Lunnik“, a apărut termenul „Labbnik“ — prescurtare a cuvintelor „laborator“ și „lunnik“. inventat de comentatorii americani de radio. Referindu-se la acest cuvînt, un comentator a declarat: „În timp ce rușii inventează stații interplanetare, americanilor nu le rămîne decît să găsească nume pentru ele“.

Lansarea laboratorului interplanetar a uluit întreaga Americă.

Se povestește că la întrebarea „Unde se află Rusia“ un elev din New York a răspuns: „Rusia se află astăzi pretutindeni, domnule învățător:“

pe pămînt, pe apă, în aer, în cosmos, pe Lună, în orice ziar, pe ecranul televizoarelor, pe buzele tuturor oamenilor“.

Unele personalități americane sînt consternate de succesele Uniunii Sovietice. „De la începutul veacului cosmic au trecut doi ani, dar S.U.A. continuă să rămînă în urmă în întrecerea cu U.R.S.S. în domeniul cercetării Universului — se lamentează ziarul „New York Times“ — „Aruncînd o privire retrospectivă, se poate afirma că S.U.A. au pierdut primul an al veacului cosmic încercînd să se refacă de pe urma șocului provocat de lansarea sputnicilor sovietici și încercînd să se dumirească ce să facă mai departe, iar anul al doilea — cu pregătirile în vederea întrecerii“.

Astăzi, americanii glumesc plini de amărăciune: „Uniunea Sovietică are rachete în cosmos iar S.U.A. nu s-au ales decît cu fumul produs de rachetele care au explodat pe Pămînt“. „E un fum costisitor — remarcă un ziar sindical din Buffalo — deoarece fiecare rachetă care a explodat costă zeci de milioane de dolari“.

De ce rămîne în urmă America? Iată o chestiune viu dezbătută în S.U.A. America rămîne în urma U.R.S.S. pentru că „în S.U.A. nu există un număr suficient de oameni de știință și ingineri cu înaltă calificare“. „Vinătoria de vrăjitoare“ a faimosului Mac Carthy în știință, persecutarea savanților pentru concepțiile lor progresiste au făcut ca S.U.A. să devină „o putere de mîna doua“ în domeniul științei și tehnicii — a declarat un diplomat american.

„Oamenii noștri de știință sînt buni — remarcă doctorul Obert — dar fi lozofia noastră nu e bună“.

Doctorul Obert a exprimat exact ceea ce încep să înțeleagă numeroși americani simpli, care ascultă semnalele transmise de pe bordul „Labbnik“-ului sovietic și privesc norii de fum ai exploziilor rachetelor americane.

B. Strelnikov

New York, octombrie.

Citind presa burgeză, nu pot să nu-ți atragă atenția apelurile lansate de cercurile agresive de a întări N.A.T.O., S.E.A.T.O., C.E.N.T.O. și naiba stie ce alte „ato“ și „ento“.

(Din cuvîntarea rostită de N. S. Hrușciov la Novosibirsk)

Pe scenele americane La modă's dansuri năzdrăvane.

Aceste „gratii“ din prim plan Dansează atomicul can-can...

desen de M. Abramov

Serghei Mihalkov

SĂPTĂMÎNA